

»SLOVENE« velja
po pošti na vse strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . . . K 240—
za pol leta . . . 120—
za četrt leta . . . 60—
na en mesec . . . 20—
Za izposojnino celoletno K 420—
Sobotna izdaja: mm
za celo leto . . . K 40—
na mesec . . . 35—

SLOVENE

Inserati:
Enostopna petstvarica (59 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat . . . po K 6—
poslana itd. . . po K 9—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 59/9 mm & 15.
Izbeja vsak dan izvežemski
ponedeljka in dneva no praz-
nika ob 8. uri jutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Kakopisi se ne vračajo; neizbrana pisma se ne
sposojajo. Uredn. telef. št. 50, uprava. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglase,
avstr. in češke 24.797, ogr. 26.511, bosn.-herz. 7583.

Cerkvenopravna upra- šanja v ustavi.

2. Odnosaji med cerkvijo in državo.

Ustava bo morala tudi v vprašanju raz-
merja države do Cerkve izraziti jasno stališče.
V posameznosti vseh namotanih zadev, ki se
gajo v delokrog cerkve in države, se ustava,
kot temeljni državni zakon nikakor ne more
spuščati. Njena naloga je le, dati točno smer-
nico, v kateri se potem razvija po vedni zako-
nodaji medsebojno razmerje obeh oblasti, cer-
kvene in državne.

Cerkev in država sta dve najvišji oblasti
človeštva, ki imata vsaka svoj poseben cilj in
poseben delokrog, ki pa se drug drugega v
mnogih slučajih dotikata, da celo krijeta, ker
imata ene in iste osebe za svoje podanike.
Obe oblasti sta suvereni v svojem območju.
Cerkev priznava neprisljano in iskreno samo-
stojnost in suvereniteto držav — isto pa bi
morale storiti države napram cerkvi. A ne sa-
mo zastopniki absolutne vsemočnosti prav-
ne države, ampak tudi zmernejše misleči se
drže teorije, da je vse pravo cerkve v državi
le izraz edine zakonodajne oblasti države sa-
me. Karkoli ima cerkev pravic, jih ima le, ker
jih ji je priznala država na podlagi svoje ab-
solutne suverenitete. To naziranje seveda na-
sprotuje popolnoma bistvu katoliške Cerkve.
Cerkev in država si stojita nasproti v svojih
lastnih in pa v mešanih zadevah, ki se tičejo
obeh, kot dve enakovredni in povsem suve-
reni oblasti. Pravično se morejo rešiti meša-
ne zadeve edine le sporazumno. Po božjem
zivu in cilju ima sicer Cerkev pred-
nost pred vsako državo — a ta prednost je
samo idealna, v pravnem oziru je odločilna le
suvereniteta obeh oblasti in pa dogovori, ki
sta jih med seboj sklenili.

Med temi dvema vrhovnimi oblastmi mora
biti organična zveza, ako naj dosežeta svoje
cilje. Vsaka nadvlada ene nad drugo pa tudi
njuna popolna ločitev je nasprotna njunemu
bistvu in smotru. Razlogi za tak organičen t.
j. naraven odnosaj niso končno v dejstvu t.
potrebuje država v mnogoterih ozirih prav po-
seben moralno pomoč cerkve in da tudi cer-
kev rabi podporo države, ako hoče vršiti bla-
godejno svoje poslanstvo, da se srečavata obe
oblasti že v družini, ki je podlaga zdravi dr-
žavi in pravi cerkvi — globlje, mnogo globlje
leže zadnji razlogi, prav v bistvu božjem.

Bog je v sebi najpopolnejša enota in vsa
dea njegova morajo nositi pečat bistvene eno-
nosti, on ničesar etično razdvojenega, si na-
sprotujočega ne more hoteti. Ves svetovni red,
fizični in npravi, je nekaj enotnega, organič-
nega, po nepojmljivo modrih načrtih zvezane-
ga in združenega. Bog torej ne more hoteti,
da bi bilo med obema najboljšežnejšima orga-
nizacijama človeštva kakšno bistveno, načelno
nasprotstvo. Ni mogoče, da bi si duhovna in
državna oblast po bistvu in naravi bili na-
sprotni, ampak enaka harmonija mora biti po
njuni naravi med njima, kakor je v vesoljnem
stvarstvu, ker obe dve izhajata iz enega in iste-
ga, v sebi najpopolnejše enotnega vira — iz
Boga.

Pa tudi človek je po naravi svoji enoten
— podoba enotnosti Stvarnikov, — ki je ob-
nem podanik države in vernik cerkve. Dvo-
jen krog dolžnosti je naložen ent in isti osebnosti,
svetne in duhovne zadeve vplivajo na
njegovo mišljenje in delovanje. A ne more se
razdeliti v cerkvenega in državnega podanika.
Ker je torej ena in nedeljiva oseba nositeljica
in izvršiteljica cerkvenih in političnih dol-
žnosti, je jasno, da morata biti cerkvena in po-
litična oblast v zadnjih ciljnih zvezani, enotni,
ker vsaka more priti do svojih ciljev le s so-
delovanjem enotnih, v sebi nedeljivih osebnosti.
Ker je človeška narava enotna, zahteva
že človeška pamet odločno, da mora biti no-
tranja harmonija med državno in duhovno or-
lastjo, da sta v svojih principih in zahtevah
naravno le odsev enotnosti Boga, od katerega
izvirata in enotnosti človeške narave, na kate-
ro se obračata in za katero sploh obstojata.

To so najgloblji razlogi za našo zahtevo,
naj sta cerkev in država organično zvezani —
in sicer kot suvereni in neodvisni oblasti. To
načelo mora zastopati in braniti vsaka cer-
kev, vsaka veroizpoved, katere polaga svoj iz-
vor v Boga in jemlje svojo versko avtoriteto
iz božje ustanovitve. Religija, ki pa tega ne
stori, ne zasluži tega imena in tudi nikdar ne

bo dosegla v človeštvu kateregakoli etičnega
učinka.

Iz tega sledi, da moramo kot dosledni
katoličani načelno zavračati vsako ločitev cer-
kve in države. Popolna ločitev obeh oblasti je
itak nemogoča in vsaka ločitev, ki se je izvr-
šila v katerikoli državi, ni nič drugega kakor,
da so se medsebojni odnosaji skrčili na mini-
mum. Absolutno nemogoče namreč je po-
polnoma razrezati to, kar stoji po bistvu in
naravi svoji med seboj v zvezi. Ali pa se mora
narava in bistvo enega ali drugega uničiti.
Kjer so tako ločitev poskusili, povsod je člo-
veška narava sama dovela ta princip ločit-
ve ad absurdum, ker ni mogoče naravo razde-
liti in prejalislej išče država zopet cerkev in
njeno pomoč.

Naj bi se učili oni, ki nam delajo ustavo,
iz bistva in narave človeka, za katerega de-
lajo zakone, in pa iz nauka zgodovine in naj v
splošnem fiksirajo odnosaje med cerkvijo in
državo tako, da bosta obe oblasti na enoinistih
osebah vzajemno in sporazumno dosegli svoje
cilje — njihovo večno in časno blaginjo.

Protić — predsednik radikalnega kluba.

Belgrad, 14. jan. (Izv.) Radikalni klub
je izvolil za svojega predsednika Stojana
Protića, za podpredsednika pa Aco Sto-
janovića in dr. Žarka Miladinovića. Mini-
strski predsednik Nikola Pašić je sam od-
klonil klubovo predsedstvo. Politični kro-
gi pripisujejo veliko važnost tej izvolitvi,
demokrati pa se boje, da bi mogla pome-
niti popoln preobrat v radikalnem klubu
napram demokratom. Na drugi strani pa
demokrati tudi še upajo, da bo Protić od-
klonil to izvolitev.

Slaunostna seja kon- stituante.

LDU Belgrad, 14. januarja. (ZNU) Tretjo
redno sejo ustavotvorne skupščine je otvoril
danes ob 10. dopoldne predsednik dr. Ivan
Ribar. Prisotni so bili vsi ministri. Tajnik
Agatonovič je prečital zapisnik zadnje seje,
ki je bil sprejet brez izprememb. Nato je iz-
javil predsednik dr. Ribar: »Nj. Vis. regent
prestolonaslednik Aleksander pride semkaj v
skupščino ter prosim gg. poslance, da ostanejo
na svojih mestih, dokler ne pride. Do tedaj
pa odrejam odmor.« Ob tri četrt na 11. je sto-
pil v poslopje konstituante regent prestolonas-
lednik Aleksander s spremljevalci. Na ulicah
pred konstituanto je stala pehotna in konjiška
kraljeva garda, na dvoru pa kraljeva gardna
godba, ki je ob prihodu regenta prestolonas-
lednika odigrala vse tri narodne himne. Ob
vходу v veliko dvorano parlamenta je ča-
kalo regenta prestolonaslednika celokupno
predsedništvo skupščine ter je predsednik dr.
Ivan Ribar pozdravil regenta prestolonasle-
dnika z nastopnimi besedami: »Vaše kraljevsko
Visočanstvo! Velika čast nam je, da danes
otvarjate sejo ustavotvorne skupščine v imenu
svojege sivega očeta Nj. Velicanstva kralja
Petra I.« Regent prestolonaslednik se je za-
hvalil za pozdrav. Ob vstopu v dvorano so ga
sprejeli vsi poslanci in občinstvo na galerijah
s ploskanjem in živio-klici. Regent je nato
zavzel mesto na kraljevi tribuni. Ko je vzel
iz rok predsednika ministrskega sveta bese-
dilo prestolnega govora, je otvoril sejo s čita-
njem prestolnega govora. Po odhodu regenta
prestolonaslednika je pa odredil predsednik
skupščine, da se seja nadaljuje ter je sporočil
vsem poslancem zahvalo regenta. Nato je
zbornica prešla na drugo točko dnevnega re-
da: Določitev dnevnega reda prihodnje seje.
Predsednik stavi na dnevni red bodoče seje,
ki bo jutri ob 4. popoldne, kot prvo točko
»Razpravo o poročilu verifikacijskega odbora«
in kot drugo točko izvolitev dveh odborov za
revizijo poslovnika in ustavni odbor. Za od-
bor za revizijo poslovnika predlaga analogno
členu poslavnika, ki govori o verifikacijskem
odboru, da se sestavi iz 20 članov. Predsed-
nik: Sprejme li skupščina ta predlog? (Sprej-
me. — Glasovi: Ne sprejme. — Graja. Hrup.)
Predsednik nato še enkrat vpraša, ali se ta
predlagani dnevni red sprejme, ki se zatem
sprejme. Predsednik je nato zaključil sejo in
določil prihodnjo za jutri ob 4. popoldne s
sprejetim dnevnim redom. Seja se je zaklju-
čila ob 11.30.

Prestolni govor.

LDU Belgrad, 14. januarja. (ZNU) Na
današnji svečani seji ustavotvorne skupščine
je imel Nj. Vis. regent prestolonaslednik Ale-
ksander nastopni prestolni govor:

Gg. narodni poslanci! Z božjo milostjo,
nesmrtno hrabrostjo, neomejno vdanostjo na-
roda in pomočjo naših velikih zaveznikov je
dovršeno osvobodjenje in ujedinjenje našega
celokupnega naroda, katero sem imel srečo
že pred dvema letoma svečano proglasiti in
ki je danes tudi mednarodno priznано. Po
volitvah v ustavotvorno skupščino, izvršenih
v primernem redu in svobodi, vas v našem
zgodovinskem Belgardu ne pričakujemo v si-
jajnih palačah. Naši predniki in mi sploh
nismo nikdar mislili na njihovo grajenje, ker
je vse prejšnje, od nekdaj pa do danes, bilo
osredotočeno samo v naše osvobodjenje in pa
ujedinjenje, in moj vzvišeni roditelj Nj. Vel.
kralj Peter I. je živel vse svoje življenje v
želji in nadi, da doživi ta srečni dan. Ostarel
in onemogel, upognjen pod bremenom, ki jih
je nosil z narodom za narod, Vam po meni
pošilja svoj kraljevski pozdrav. Dobro nam
došli bratje iz vseh krajev naše prostrane
in mile domovine z željo, da srečno vršite svoje
velike zgodovinske posle. Orožje je storilo
svoje delo za današnje stanje. Naj ga modrost
narodnih poslancev izpopolni in krona!

Gg. narodni poslanci! Prepričan sem, da
boste pri izmenjavi misli o stvoritvi ustave
imeli pred očmi samo splošno dobro našega
naroda in da ne boste izgubili iz vida v no-
benem trenutku, da je ta narod stoletja trpel
muče pod sovražniki, ki so prihrumeli od
vzhoda in zapada, razdejali njegovo edinstvo
ter onemogočili ustavitve močne države. Za-
virali so njegov narodni razvoj, trošili njego-
vo moč in pridobitve, prelivali njegovo kri za
ojačenje moči osvoboditeljev in samo globoka
nada, da bo enkrat prišel trenutek njegovega
osvobodjenja in narodnega ujedinjenja, ga je
vzdržala v življenju.

Gg. narodni poslanci! Moje zaupanje v
narod je neomajno. On je s svojo politično
zavestjo na višini naloge, ki je pred nami.
Trebja je, da se ta naloga završi tako, da
naša ustava v vseh svojih ustanovah in per-
spektivah, ki jih ustvari, ostane velik doku-
ment našega vsesrznega napredka. Naši
pradedi so se tu naselili in mi smo osvobodili
ter prvokrat ujedinili naše narodne pokrajine
v eno državo. Ta država je na še prvo dobro in
naša največja pridobitev. Ustava ima biti ob-
dana z vsenimi modernimi pogoji trajnosti in
nadaljnega razvoja. Preizkušajte in določite,
gg. poslanci, te pogoje! V tem so vaše pravice
in vaša svoboda popolnoma zajamčene. Jaz
obračam pozornost na enega teh pogojev:
Mislim na najvažnejše: To je pravica, pravica
vsem delom našega naroda, pravica vsem
močnim in slabim, pravica vsem, ki niso na-
šega imena in plemena, pa so naši sodržav-
ljani. Razvoj družbe in države posebno obra-
ča nase pozornost pospoldarski pravici. Splo-
šno je prepričanje v svetu in splošna težnja,
da je narod vse več in več. Edino tako se
ljudska civilizacija zavaruje pred dosedanjimi
periodičnimi pretresi. Verska borba med
ljudmi in narodi izginja ter stopa v ozadje.
Tudi narodna borba se bo ublažila, toda po-
ostrila se bo gospodarska, ako ne zanesemo
v vse misli, delo in odnosaje v gospodarskem
in socialnem življenju težnje po pravici. Tako
bo naša država, zasnovana na popolni ravno-
pravnosti in najširšem demokratizmu, omogo-
čila harmoničen razvoj vseh narodnih sil in
ustvarila pot tudi najsiromašnejšemu, da s
svojim umom in delom pride do največjega
ugleda v družbi in najvažnejšega mesta v
državi.

Gg. narodni poslanci! Verni zapuščini, ki
so jo nam ostavili mili naši padli junaki, je
treba, da z ustavo zagotovimo naše narodno
in državno edinstvo. V to ime naj bo srečno
delo ustavotvorne skupščine, naj ga blago-
slovi Bog in naj se završi v radost tako celo-
kupnega našega naroda kakor tudi naših pre-
izkušanih prijateljev ter naj povede naše celo-
kupni narod v veliko in svobodno dobo v sve-
tovni zgodovini.

Da živi narod Srbov, Hrvatov in Sloven-
cev! Da živi naša mila domovina! Da žive
vsi državljani naše mlade domovine!

Podpis: Aleksander, I. r. — Slede podpisi
vseh ministrov.

Nasilstvo dr. Ribarja.

Belgrad, 14. jan. (Izv.) Na današnji
seji konstituante je pri določitvi dnevn-
ga reda za prihodnjo sejo prišlo do stra-
hovitega ogorčenja in oglašujočega razbi-
janja. Radikalci so molčali, demokrati so
pa odobrvali nečuvno postopanje pred-
sednika dr. Ribarja, ki je, ne da bi ugotov-
vil, če je večina za dnevni red, uveljavil
samolastno dnevni red za prihodnjo sejo.
Zemljoradniki so izjavili, da je današnji
nastop demokratov pokopal njihove sim-
patije do sedanje vlade. Posebno razbur-
jenje je povzročila izjava dr. Ribarja, da
poslanci, ki niso prisegli, niso kvalificira-
ni in ne smejo prisostvovati sejam. Neču-
veno nasilje, s katerim hočejo poslance, ki
niso prisegli, prisiliti, da položijo prisego,
je določitev dnevnega reda, na katerem
se voli ustavni odbor. Na ta način bi ti ne-
zapriseženi poslanci prišli ob zastopstvo
v tem tako važnem odboru.

Poostritev vladne krize.

Belgrad, 14. (Izv.) Pašićeva vlada išče
še vedno zaveznikov, vendar pa dosedaj za-
man. Zemljoradniki, ki so zadnja karta, niso
dali nobene nade za vstop v vlado in tako se
vladna kriza zavlčuje brez izgleda, da bi se
mogla kmalu rešiti. Sodijo, da bo morala vla-
da ali odstopiti ali pa popustiti od svojega cen-
tralističnega stališča.

Medzavezniška komisija pri Pašiću.

LDU Belgrad, 14. jan. (ZNU) Danes je
g. Pašić v ministrskem predsedništvu
sprejel delegate medzavezniške komisije
za razmejitve naše kraljevine z Bolgarijo.
Pri tej priliki so govorili o korakih, ki so
potrebni, da se sedanje stanje brzo kon-
ča. V medzavezniški komisiji so bile za-
stopane Francija, Anglija, Japonska, Ita-
lija in Bolgarska.

Italijanska zunanja po- litika.

LDU Pariz, 14. jan. (DunKU) Rimski
poročevalec »Matina« je imel razgovor z
neko politično osebnostjo, katere je na-
zore italijanskih oficijoznih krogov glede
mednarodne politike takole razložila: Ita-
lija za enkrat ne želi zvez in želi ne glede
na svoje obveznosti, ki jih ima vsled pri-
padnosti do entente, po možnosti ohraniti
trgovinsko svobodo. Nemčija se italijan-
skim oficijelnim krogom ne zdi več Evropi
nevarna. Tudi se italijanski gospodarski
krogi ne boje, kakor francoski gospodar-
ski politiki, brzega obnovenja Nemčije.
Najvažnejše vprašanje za Italijo je ustano-
vitev udruženja donavskih držav z Duna-
jem na čelu, ki se mora na vsak način
preprečiti. Nezaupanje proti Jugoslaviji
je takoj izginilo, čim je italijanski narod iz-
vedel, da se Jugoslavlani hkrati s Čehi
upirajo vzpostaviti Velike Avstrije. Iz
sličnih razlogov si Italija ne želi, da bi se
Avstrija združila z Bavarsko, kakor se tu-
di Francija upira združitvi Dunaja z Ber-
linom. Z Rusijo želi Italija čimprej vzpo-
staviti trgovinske odnosaje, v orientalski
politiki pa zahteva revizijo sevrske mi-
rovne pogodbe, da si pridobi zase turške
simpatije.

Nemško-štajerska deželna ustava.

LDU Gradec, 14. januarja. (DKU) Po
novi deželni ustavi spadajo v območje ko-
legija nove deželne vlade vse zadeve biv-
še avtonomne uprave, ki jo je vodil de-
želni odbor ali deželni svet. Vse druge za-
deve, katere je izvrševala bivša splošna
politična uprava druge instance, bo od-
slej opravljal deželni glavar s pomočjo
podrejenega mu uradništva, to pa samo v
toliko, v kolikor te zadeve niso podrejene
kompetenci posebnih zveznih oblasti. Pr-
va oblast se bo odslej imenovala deželna
vlada (deželni zbor), druga pa deželna
vlada (dvorec). Pri adresiranju poštinih
pošiljatev je treba naznačiti poleg naslova
še označbo »deželni zbor« ali »dvorec«.

Tedenski pregled.

Konstituenta.

Uspeh volitev je jasno pokazal, da konstituenta ne bo mogla delovati, kakor bi bilo želeli. Centralistične stranke so izšle iz volitev premalo, da bi mogla konstituenta ob znani trmoglavosti centralističnih demokratov dati državi ustavo, kakor bi bila zanjo primerna. Jugoslovanski klub je v konstituenti zavzel stališče, dosledno programu, ki sta ga razvili Slovenska ljudska in Hrvatska pučka stranka v volivnem boju; zahteva avtonomijo ali samoupravo zgodovinskih pokrajin s pokrajinsko zakonodajo in centralnim parlamentom. Zato je klub odklonil vse vabe in ponudbe za vstop v vladno s centralističnim ustavnim programom, ki sta ga razvili Slovenska ljudska in Slovenijo pa razkosati na dva dela, kar ni obsojati samo z gospodarskega in kulturnega, ampak tudi z nacionalnega stališča. Nič ne ve, kaj nam bodočnost prinese in razkosana Slovenija bi se v slučaju kakih vojnih zapletov veliko lažje razkosala kakor nedeljena Slovenija.

Pašićeva polovičarska vlada se je po sporazumu demokratov in radikalcev sestavila in prihranila štiri portfelje skupinam, ki bi hotele naknadno stopiti v vladno. Računalo se je z vso gotovostjo, da vstopijo v vladno muslimani, pa ti so odklonili in izjavili, da grede le v vladno, v kateri bi bila zastopana tudi večina Hrvatov in Slovencev. Sedanja vlada pa nima večine, zato se silno trudi, da pridobi zemljoradnike, pri katerih je močna struja za vstop v vladno. Kot njihova kandidata se imenujeta načelnik kluba Lazić in samostojni Pućelić. Zemljoradniki so že zelo omejeni in je verjetno, da podležijo vabi. Sicer pa itak ni mnogo povoda, da ne bi šli v vladno, ko so se vendar že izjavili za centralistično ustavo in centralistični vladi obljubili pomoč, tudi če ne bodo v vladi zastopani. Kako bodo to pred volitvami opravičili, ki so jim prodajali prej avtonomističen program, je drugo vprašanje. Z zemljoradniki bi vlada imela pičlo večino 228 glasov. Poslanci Jugoslovanskega kluba še niso položili prisega. Zahtevali so spremembo poslovnika, da omogočijo sodelovanje Radicevcev, ki so pri Hrvatih dobili pri volitvah večino mandatorov. Vladne stranke v svoji trmoglavosti niso hotele zgraditi Radicev tega mostu in so s tem dokazale svojo državniško nesposobnost. Med demokrati in radikali so se pojavile struje, ki to brezglavo politiko obsojajo in radikalni pravak Protić, ki je položil mandat, dobiva vedno več pristavev v svoji stranki. Če vlada ne dobi večine, bo morala izvajati posledice in odstopiti ali pa — izpremeniti svoj centralistični ustavni program.

Vladna politika.

Dr. Vesnićeva vlada je izdala izjemne navedbe proti komunistom in naredbo o redu in radu, po kateri more militarizirati štrajkajoče delavstvo. Te izjemne navedbe namerava Pašićeva vlada uporabiti tudi proti drugim strankam. — Minister za prosveto Pribević je izdal naredbo, da se ukinejo vse zasebne šole, kjer obstoje državne. Ta absolutistična naredba je naperjena proti verskim privatnim šolam in bo povzročila hude notranje boje. Štajerski mandat SLS, za katerega je bila stranka vsled »pomote pri štetju osleparjena, še sedaj visi, ker so se baje izgubili trije volivni akti. To je znak nereda in nerada in bi bil dober tak zakon za vladne stranke. — Demokratska poverjenika dr. Ravnihar in Ribnikar še do danes nista odstopila in se zdi, da tega tudi ne nameravata.

S. L. S.

Vodstvo SLS je imelo 4. t. m. sejo v Celju, ki jo je vodil strankin načelnik dr. Korošec. Vodstvo stranke je izrazilo Jugoslovanskemu klubu svoje polno zaupanje in popolnoma odobrilo njegovo taktiko. Isto je storil tudi zbor štajerskih zaupnikov stranke v Mariboru dne 5. t. m., kakor zborovalci na vseh shodih, ki so jih priredili naši poslanci.

Zunanja politika.

Italijanska vojska je zasedla Reko in napravila konec pustolovstvu D'Annunzia. Italija pa kaže voljo, da sama obdrži Reko, kar sledi že iz protesta pristavev avtonomije in socialistov na Reki, ki so 12. t. m. na shodu obsojili italijanske aneksionistične namene na Reki. V Belgradu je došla nota italijanske vlade z zahtevo, da se odgodi izvedba rapalske pogodbe do maja. Italija misli, da bi morda le mogla pridržati vse kraje, ki jih je zasedla, pa ji po rapalski pogodbi ne pripadajo. Naša vlada bo to italijansko zahtevo odklonila.

Iz drugih držav.

Na Francoskem je odstopil Leyguesov kabinet. Francija preživlja težke čase, ker z Angleško ne soglasja glede izvajanja verzajske pogodbe napram Nemčiji. V ententi je nekako osamljena in se boji zveze Nemčije in Rusije ter priklopitve Nemške Avstrije k Nemčiji. — Na Ogrskem se pojavlja težnja, da se pokličejo nazaj Habsburžani, čemur nasprotujejo vse sosedne države. — Avstrija je najrevnejša država na svetu, kjer kroži sedaj okrog 30 milijard nepokritega papirnatega denarja in trka na duri širokih slojev stalni gost — glad. 75% otrok je na Dunaju izgladovanih, da so zapisani jetiki. V Avstriji se vršijo nepretrgoma štrajki, na Dunaju štrajkaajo celo židovski veroučitelji, ker imajo premalo plače. Tudi kavarnari groze s štrajkom. Vsled večnih štrajkov si ta država tudi ne bo mogla pomagati in prosi samo milodarov pri ententi.

Vojska med Grčijo in Turško.

V Mali Aziji se bijejo Grki proti četam Kemal-paše. V odseku Brussa so grške čete pod poveljstvom generala Papulasa napadale kemaliste, ki so pa na treh točkah prodrli grško črto ter potisnili Grke v obrambo.

Razno.

Rudarska stavka v Sloveniji je bila končana 11. t. m. Delavstvu Trboveljske družbe se brez odloga in brez nadaljnjih pregovorov o povišanju cene premoga izenačijo prejemki z onimi rudarjev in državnih premožgovnikov v Velenju in Zabukovci. — Dr. Tavčar je odložil svoj poslanski mandat, če ravno je pred volitvijo zagotavljal, da tega ne bo storil, ko je to javil »Slovenec«. Njegov naslednik bo profesor dr. Reiser. — V Belgradu se je dne 8. t. m. vršil sijajno uspehi koncert belgajskih katoličanov v prid zgradbe katoliške cerkve v Belgradu. — Dne 6. t. m. se je vršil ob sijajni udeležbi občni zbor štajerske SKSZ, na katerem sta govorila tudi dr. Korošec in dr. Hohnjec.

ITALIJA POIZKUŠA.

Belgrad, 14. jan. (Izv.) Vesti o odgovoritvi izpolnitve rapalske pogodbe lancirajo listi in agencije, da bi poizvedeli, kako bi pri nas sprejeli te vesti. Naši vladi dosedaj še ni bila službeno izročena slična nota italijanske vlade. Tendence teh italijanskih vesti je jasna.

Meščanska vojna.

V trenutku, ko se odpirajo ustavodajna skupščina s prestolnim govorom regenta, ki povdarja enakopravnost vseh plemen, socialno pravičnost in zakonitost v zedinjeni državi, se snujejo takozvane narodne garde, ki imajo glasom »Jutra« naloge »s silo v kali udušiti vsak protidržavni pokret in z vsemi sredstvi podpirati državo v izvrševanju odredb proti protidržavnemu delu. Prve take garde so iz lastne pobude ustanovili povodom zadnjih komunističnih nemirov v Bosni bosenski dobrovoljci, ki so skupaj z vojsko in žandarmerijo zadušili komunistični pokret. Enake garde se sedaj ustanavljajo posebno v Vojvodini. V Pančevu v Banatu stoji pod orožjem oddelek 120 dobrovoljcev, ki stoji na razpolago državni upravi, v Novem Sadu je ustanovljena »Narodna Obrana«, ki ima nalogo, razširjati svoje delovanje po vsi Vojvodini. Po vseh krajih se ustanavljajo oddelki narodne garde. Po vsi Vojvodini so objavljeni proglasi »Narodne Obrane«, ki se v njih pozivljajo vsi, ki hočejo delati za osvobodeno in ujedinjeno domovino, da se strnejo v močne vrste, ker potem bo obračun z notranjimi in zunanji sovražniki našega narodnega in državnega edinstva jako lahek. V istem smislu je izdala tudi vojvodinska dobrovoljska organizacija proglas narodu, v katerem izjavlja, da delo dobrovoljcev še ni končano, »ker na isti način, kot smo obračunali s sovražniki na fronti, moramo obračunati s sovražniki v naši zemlji!«

Glasom organa velesrbov, »Srpske Riječi« je glavna naloga teh gardistov, »da zasledujejo pokret notranjih protidržavnih elementov in v slučaju potrebe s pomočjo državnih organov postopajo proti njim po zakonu«.

Na tej podlagi so te garde že začele s svojim rodoljubnim delom. V tuzlanskem okraju so pod pretvezo, da gre proti komunistom, določile nekaj slovenskih rodbin, potem pa po nalogu okrožnega predstojnika zasledovale te reveže po vaseh, v katerih so našli pri kmetih gostoljubno zavetje in tam vpriporile pravcato bitko, v kateri je bilo nekaj ljudi ubitih, nekaj pa ranjenih. Isti teror izvajajo narodne garde v Sremu in Vojvodini proti Hrvatim in unijatskim Rusinom, ki so znani po svoji ponižnosti in ki jih doslej še nobena državna oblast ni imela povoda preganjati. Cesar ni delal Khuen-Hedervary, to se zdaj vpriporja pod vladno, ki se smatra za osvoboditeljico vseh jugoslovanskih plemen.

In kdo so ti dobrovoljci? Ljudje, od katerih se je le neznatni odstotek resnično boril proti avstrijskim, nemškim in bolgarskim polkom na fronti, večina pa je mardirala in izvajala teror nasproti mirnemu prebivalstvu v zaledju, bogatela in verižila na sramoto srbskemu imenu. Ti zdaj nastopajo kot zaščitniki jugoslovanstva nasproti hrvatskim in muslimanskim kmetom.

In kdo štiti te garde, ki so vredne, da jih človek postavi v eno vrsto s fašisti, kateri požigajo v Primorju slovenske domove in se proslavljajo z metanjem bomb med mirne državljane? Vlada gospoda Nikole Pašića, ki si je postavila za nalogo, da da naši državi ustavo, da ji zagotovi mirni ustavni razvoj na podlagi temeljnih zakonov, ki se proglašajo za državotvorno! Ta ista vlada priznava za ustanavljanjem takih band, da ne more vršiti svoje glavne naloge, da ne more čuvati pravnega reda, da nima sama dovolj avtoritete, da se mora zateči k organizacijam pustolovcev, kateri nimajo od nikogar in nikoder nobenega pooblastila, da nastopajo kot državo ohranjujoča sila. Čemu policija, zakaj imamo orožništvo, čemu nam služi vojaštvo, ki požira tri četrtine državnega proračuna, ako je varnost naše osebe in imetja izročena v roke raznim temnim elementom, ki pod pretvezo svojih zaslug v osvoboditeljni vojni zadovoljujejo svoje instinkte?

Kaj bo reklo na to inozemstvo? Da je Jugoslavija padla na stopinjo Albanije, kjer redna državna uprava ne štiti državljanov v njegovih temeljnih pravicah, ampak kjer je vsak sam primoran, da se brani, kakor ve in zna, kadar nahirajo nanj bašibozuki, ki si prisvajajo pravico braniti državne interese. Ni čuda, da spričo tega naša država v inozemstvu ne vživa nobenega ugleda, da v državno moč nihče ne verjame, da tujci čakajo, kdaj se ta tvoba poruši in da Italija samo preži, kdaj bi zamogla zasesti pokrajine, v katerih se pod pokroviteljstvom države utegne začeti med plemeni meščanska vojna, ako bo šlo tako dalje.

Tako vlada g. Nikole Pašića sama podpira v državi revolucijo, izživlja odpor mirnih državljanov, podira pravni red in uvaža anarhijo v isti sapi, ko apelira na patriotična čustva, pozivlja k edinstvu in zaupanju v državno avtoriteto. Država, ki jo morajo braniti nepoklicane bande, ne more zbuhati zaupanja. Taka država se približuje razmeram, ki vladajo na Irskem, kjer na eni strani morijo semfajnovci, na drugi pa požigajo unionistične čete. Kdaj

pride državnik, ki uvidi, kam tirajo našo državo centralisti, ki se smatrajo za edino poklicane, da jo varujejo? Kdaj?

K volitvam v Sloveniji.

Pod tem zaglavjem prinašajo socialno-demokratski »Naši zapiski« interesantno razmotrivanje o volitvah v konstituento. Glede razporeditve mas ugotavlja člankar: »Vseposod je vladalo nezadovoljstvo, neorientiranost, nepoučenost, stare in nove politične stranke so pa metale med zbegano in zrevolucionirano ljudstvo vedno nova in vedno radikalnejša gesla, ki so zadobivala zadnje čase na vseh straneh že obliko čiste in gole demagogije.« Potem člankar navaja izid glasovanja in nadaljuje: »Kdor pozna socialno strukturo našega naroda, gotovo ne bo trdil, da je to verna slika politične in socialne grupacije slovenskega ljudstva, temveč le trenutni izraz revolucionarne dobe in vspeh volilnih gesel, ki so v takih dobah vedno uspešna. Zlasti nenaravne so številke, ki sta jih dosegli JSDS in KSJ (soc. demokrati in komunisti). Industrijskega delavstva je pri nas kakih 15% vsega prebivalstva, in še to je razcepljeno na štiri stranke. Res je, da je glasovala pretežna večina tega za KSJ, a podrobni volilni rezultati nam kažejo, da izvira velik del komunističnih glasov tudi iz kmetijskega ljudstva, dočim je dobila JSDS skoro vse svoje glasove po izrazito kmetijskih občinah. To je pa popolnoma nenaravno, kajti JSDS je vsaj po svojem programu proti zasebni lastnini, dočim je kmetijsko ljudstvo bilo, je in bo vedno najizrazitejši nosilec načela zasebne lastnine. JSDS visi danes izmed vseh strank najbolj v zraku, kajti po svojem programu hoče biti revolucionarna, njena taktika je pa skrajno oportunistična in revizionistična, zastopati hoče industrijski proletarijat, volilo jo je pa le kmetijsko ljudstvo. Tako stanje je za stalno nevzdržljivo in odločiti se bo morala na levo ali na desno. Gola gospodarska organizacija ne vzdrži politične stranke, saj izkazujejo n. pr. skoro vse kranjske občine, kjer deluje socialistična konsumna zadruga, veliko komunistično premoč. Trajno življenjsko silo dajejo tudi političnim strankam le globoka načela, iz njih izvirajoči program ter po programu začrtana taktika. Taka nesoglasja, v kakršnih živi sedaj JSDS, so mogoča le trenutno, v splošni zmedenosti in neorientiranosti, a v normalnih razmerah so nevzdržljiva; zato je življenjske važnosti zanjo, da likvidira dosedanjo politiko osebnih ambicij, programatične nejasnosti in taktičnih nedoslednosti... Po izidu državnozbornih volitev sodeč, utegne dobiti JSDS kakih 500 občinskih odbornikov in morda blizu 100 županov. Po kakšnem pravcu in po kakšnih načelih naj vodijo ti možje občinsko gospodarstvo in komunalno politiko? Pri praktičnem delu v naši kmetijski občini morajo bankrotirati vsa volilna gesla in tedaj se bodo bridko maščevale napake, ki jih je zagrešila stranka sama nad seboj.« Po tej temeljiti lekciji na naslov JSDS zaključuje člankar: »Izmed vseh političnih strank, ki so se udeležile zadnjih volitev, je izšla kot zmagovalka morda edino — SLS, čeprav je izgubila skoro polovico svojih pristavev; kajti ona je po svojih gospodarsko-socialnih načelih in po svojem programu zasidrana v naši zemlji in v našem ljudstvu. Rešila je še vedno relativno večino in ta večina je trdna, zelo trdna, ker ve, kaj hoče in kam hoče. Vse druge stranke vise še v zraku, zato o kaki jasni politični grupaciji našega naroda za sedaj še ne more biti nobenega govora. Ta se izvrši šele tedaj, ko se povrnemo v normalne in urejene razmere. Takrat bo pa izbiralo naše realno in trezno misleče ljudstvo stranke po njihovih delih, načelih in programih in ne več po volilnih geslih.« Tako članek. Tudi mi smo tega mnenja.

Politične novice.

Pod lepo obliko. Kakor smo že javili, je Pašićev kabinet izpremenil nekatere člene ustavnega načrta. Členu 14., ki govori o tisku, je dodano, da se morejo časopisi ustaviti radi izzivanja verskega in plemenskega razdora kakor tudi mržnje proti državi. Tu so dane zlohotnim izvrševalcem uprave zelo široke duri in pripuščajajo zlorabo. Razumemo... V čl. 57. je dodano, da morejo biti ministri tudi brez portfelja in morejo imeti svoje pomočnike — državne tajnike, ki, vzeti iz parlamenta, ne izgube mandata. Korupcija! V čl. 42. je sprejet dvodomni sistem.

Mandati posl. Deržića in Etbina Kristana. Posl. Ivan Deržić se je odpovedal ljubljanskemu mandatu, ki pripade Antonu Brandtnerju, obdrži pa štajerski mandat. Etbina Kristana se je odpovedal svojemu kranjskemu mandatu, ki pripade Antonu Kristanu, in obdrži svoj štajerski mandat.

Obrekovalci na delu. Že večkrat smo opozorili naše čitatelje, kako ostudnih sredstev se poslužujejo naši »demokratje« v svoji borbi za vlast. Ker jim je

nemogoče spustiti se v načelno razpravljanje, hočejo potem razširjanja najbedastejših trditev diskreditirati ljudi, ki jih pri njihovem koruptivnem delu ovirajo in razkrinkavajo. Tako je poslal dopisnik Sergij Grirerino, katerega intimne zveze so znane, potem »Ere Nuove« vest, da je dal D'Annunzio g. Korošču za volitve v konstituento 24 milijonov! — Beležimo to podlo vest, ne da bi se še nadalje pečali z njo.

Obzor« v Zagrebu se zelo rad poslužuje nelepe žurnalistične manire, da natolckevanja demokratov proti SLS ponatiskuje, kakor je to storil povodom dr. Tavčarjevega teoretičnega razkrivanja korupcije sekvistrov, ne ponatiskuje pa odgovorov na take napade. Seveda, sicer bi moral priznati tudi »Obzor«, da so se te korupcije vršile pod okriljem demokratov in v demokratskih vrstah, ne pa pod okriljem dr. Brejca. Toliko, da se zabeleži!

Pesek v oči. Subotička afera, o kateri smo svoječasnno obširno poročali, je še vsem v spominu. Bivši trgovinski minister Ribarac jo je imenoval »korupcija prve vrste«. Na njegovo zahtevo se je sestavila komisija iz članov bivšega narod. predstavništva, ki naj bi preiskala to in še par sličnih afer. Ona je svoje delo dokončala in tudi dognala krivce. Ni pa rezultata mogla prinesiti pred parlament, ker je bil že razpuščen. Udeležen je bil pri tej umazani aferi poleg drugih bankokratov (lahko bi jih imenovali tudi »demokratov«, ker po njih mnenju sta si ta pojma popolnoma enaka), tudi g. Voja Marinković, vsakokratni minister v demokratskih vladah, ki naj tudi sedaj prevzame najdobičkanosnejše finančno ministrstvo. Da bi to afero popolnoma »zabašurili«, so sestavili komisijo iz članov dem. kluba, ki ima namen predstaviti g. Vojo kot popolnoma nedolžnega človeka in trpina za »državotvornost«. Obenem predlagajo v »Demokratiji« od 12. t. m. v članku »Na pravem potu«, da v enakih slučajih tudi druge stranke tako postopajo, češ, molčite sedaj vi, pa bomo ob enakih prilikah pri vas molčali tudi mi. — Najodločnejše odbijamo ta nov način prikriživanja korupcije in zahtevamo, da pride rezultat komisije članov biv. nar. predstavništva pred pravi in ne strankarski forum. Dokler pa to vprašanje ni razčiščeno, je g. Voja Marinković iz razlogov politične morale kot kandidat za finančnega ministra nemogoč.

Priznanje. Vlada z ozirom na preganjanje mirnega prebivalstva v Sremu od strani »narodnih gard« službeno priznava, da so ti elementi v Vukovaru res s poslopja občinskega poglavarstva sneli nadpis v latinici, da pa je vlada odredila, da se vse prebivalstvo neglede na plemensko pripadnost razoroži, kar se je večidel že izvršilo. — Kakor se vidi iz tega vladnega pojasnila, so morali izgredi biti resnejšega karaktera, ker je bilo treba odrediti razoroženje prebivalstva. Čemu pa je vlada dozdaj trpela, da se je svobodno nosilo orožje? Rusinski unijati gotovo niso bili oboroženi, saj so to najmirnejši ljudje na svetu. Kljub vladnemu pojasnilu pa iz Srema neprestano dohajajo vesti, da se teroristični akti gardistov nadaljujejo.

Primorske novice.

Dekret o državljanstvu pravici v novih krajih italijanskega kraljevstva izide v kratkem. Dekret daje čim več možnosti vsem, ki so na tem interesirani, da postanejo državljani Italije, ne samo posameznikom nego tudi juridičnim osebam.

Program nove reške vlade je glasom »Idea Nazionale«, da se skliče konstituenta, da se doseže priklopitev k Italiji, da se luka Baroš naznači Reki in da se s pomočjo kapitala iz Italije dvigne gospodarsko življenje, ki zdaj skoro popolnoma počiva. Delata samo ladjedelnica »Carnaro« in rafinerija petroleja.

Bančni konsorcij pod vodstvom »Banca d'Italia« se osnuje v novopridobljenih provincah v svrhu gospodarske povzdige teh krajev. Konzorcij bo zlasti pospeševal malo obrt in bo pritegnil k delu vse kreditne in hranilnične organizacije. Duša podjetju je znani veščak Luzzatti.

Zveza ladjelastnikov in pomorščakov je te dni zborovala v Rimu. Pokazalo se je, da lastnike ladij in pomorščake vežejo tako globoki interesi, da so vsi pripoznali potrebo izogibati se medsebojnih bojov. Lastniki ladij so dovolili pomorščakom 15 procentno povišanje plač, pomorščaki pa so obljubili, da bodo pospeševali varčnost, se izogibali pretiranih zahtev in varovali interes ladjeplovstva Italije.

Prostor za skladiščenje lesa se je glasom vladne navedbe določil v skedenjskem pristanišču (Servola). Ker pa se ni dozdaj nič naredilo, da se uredi vprašanje carinskega poslovanja in zboljšanja poti k pristanišču, so tržaški lesni trgovci zdaj storili tozadevno energične korake.

Celo osebe ladje aretirano. Ko je parobrod »Dellin«, ki pripada pomorski drž. upravi v Trstu in oskrbuje aprovizacijo istrskih in dalmatinskih svetilnikov, do-

spel te dni v Pulj, je policija aretirala vse moštvo, neizvzemši kapitana Miloha in mašinista Svarovskega, ker so vsi veržili z aprovizacijskim blagom, za katerega so izmenjavali tobak in drugo.

Tržaška policija zahteva 300 lir odškodnine za porabo obleke, pa se razburja, ker dotične prošnje leže že dolgo pri oblasti, ki jih ne reši.

G. civilni komisar v Idriji mora biti zelo prijazen gospod, ker si je pridobil simpatije lokalnih krogov. Zadnjič je priredil oficijalni ples, ki se ga niso udeležili samo gg. italijanski oficirji, marveč tudi mnogi domači veljaki, pa celo nekateri sicer velenarodni gg. akademiki. Ti so si pač mislili, če smejo nekdanji stebri narodne naprednosti v Logatcu preiti odkrito k latljanom in se preseliti na laško ozemlje, da tam nadaljujejo svoje »gšefte«, mesto da postanejo državljani Jugoslavije, zakaj bi mi ne sledili prijaznemu vabilu g. civilnega komisarja, ki nas pač k ničemur ne obveže? ... Pri mnogih je pač narodnost v intimni zvezi z žepom.

V okr. šolski svet sežanskega okraja so delegati sežanskih občin po naredbi generalnega civilnega komisarijata za beneško Julijo imenovali gg.: Dinča Ivana, Muho Antona, Gerbca Jos., Jazbeca Vincenca, Nemca Franca, Mahorčiča Ludovika, Trampuša Ivana in Švaro Alojzija.

Roparski umor se je zgodil blizu Planine 10. t. m. Neznanci so napadli 17-letnega Alojzija Jenška iz Strmc, ko se je vozil domov iz Planine, kjer je bil prodal voz drv. Roparji so ga ubili z dvema udarcema s kolom po glavi. Karabinjeri iščejo zločince.

Dnevne novice.

— Poboji na dnevnem redu. Nedavno so v Tacnu pred gostilno pijanci ubili fanta. Pri sv. Tomažu pri Ormožu je sin-pijanec ubil očeta, njegov brat pa ustrelil njega. V Klani sta sestrji zadavili brata-pijanca, pred katerim nista imeli miru. Od Ptuja se poroča, da neki zdravnik vsak dan po Božiču hodi šivat rane, ki si jih z nožem napravljajo pijanci med seboj. To vse dela alkohol. Ko bi hoteli voditi natančno statistiko teh sramotno-žalostnih dogodkov, ki se dogajajo med nami v pijanosti, bi nas bilo strah in groza. Pri vsem tem pa obrtne oblasti dovoljujejo vedno nove gostilne! Pobojev jim je še premalo. Kmetijski veščak Bele pa v »Kmetovalcu« pogumno lomi kopje zoper skromne in brezuspešne poskuse, da bi se pri nas uvedlo malo treznosti. »Kmetovalec« ima za take članke dovolj prostora, nima pa toliko močnega, na bi dal slišati drugo plat zvona, nima poguma povedati svojim bratcem resnice. Ali menita g. Bele in uredništvo »Kmetovalca«, da je dovolj, če so naši ljudje bogati, četudi se pri tem med seboj pokoljejo? Ali ni eno človeško življenje več vredno kakor gore zlata? Tako naša inteligenca, — namesto da bi, kakor je njena dolžnost, pomagala ljudstvo vzgajati k treznosti in ga polagoma dvigati iz tega močvirja, — še to malo, kar se zgodi za streznjenje, ovira in uničuje, da se vdramo vedno bolj globoko v uravno propast. — »Sveta vojska«.

— Promet na državnih železnica. V območju inšpektorata državnih železnic v Ljubljani se vzpostavi v noči od 16. na 16. januarja 1921 celokupni promet na vseh progah v istem obsegu kakor je bil pred omejitvijo t. j. pred 25. decembrom 1920. Direktna vlaka št. 1010 in 1011 odpeljeta že 16. januarja iz Zagreba oz. Ljubljane.

— Promet na južni železnici. Obratno ravnateljstvo južne železnice objavlja: Redni osebni promet se vpostavi v istem obsegu kakor pred ukinitvijo v ponedeljek, dne 17. januarja. — Poleg tega se še od 17. januarja naprej uvede na progi Maribor—Pragersko—Ormož osebni vlak z odhodom iz Maribora, gl. kolodvor ob 7.10 zjutraj, prihod v Pragersko ob 7.40, odhod iz Pragerskega 7.56, prihod v Ormož 9.7 in odhod iz Ormoža 9.48 in prihod v Maribor 13.14.

— V Ljutomeru je umrla 12. t. m. po dolgi in mučni bolezni g. Marija Kukovec, vdova po v ruskem ujetništvu umrlem Fedoru, stara 31 let. N. v m. p.

— Več vrst krasnih narodnih kolkov ima v zalogi Slovenska Straža. Opozorjamo na te kolke župne urade, naša društva, trgovce, da jih vedno rabijo na svojih pisnih, pri vseh prireditvah. Posamezni kolki so po 20 vin. Društva in razprodajalci dobe 25 odstotkov popusta, Naročajo se v pisarni Slov. Straže, Ljubljana, Miklošičeva cesta 8.

— Kamnik. Zaročil se je gosp. Ivan Bizjak, predsednik »Orla« v Kamniku z gospodično Fani Prohinarjevo.

— V Kranju je umrl 13. t. m. po kratki bolezni g. Rudolf Kummer, upokojeni uradnik Kranjske hranilnice v 75. letu svoje starosti.

— Društvo za otroško varstvo in mladinski skrb za tržiški sodni okraj je imelo zadnjo nedeljo redni občni zbor. Lansko leto je razširilo delokrog in prevzelo posle krajevne državne zaščite za deco. Članov šteje 99, odborovih sej je bilo 9, uradnih spisov je bilo rešenih 180, prošnji 312. Odbor je po svojih krajevnih poverjenikih sestavil statistiko vseh v okraju se

nahajajočih revnih otrok. Teh je 392. — Društvo je vzdrževalo iz lastnih sredstev v dnevnem zavetišču eno siroto, iz državnih sredstev enega dečka, razen tega je poskrbelo v tem zavodu zavetja še trem otrokom. Društvo je pomagalo Vincencijevi konferenci pri ameriški pomožni akciji, ki je delila med otroke kakao, kruh in riž. V lastni režiji je izvršilo državno pomožno akcijo za obleko in obuvalo. Pri tem je bilo razdeljenih 108 oblačil, 96 parov čevljev in ravno toliko nogavic. — Na državnih podporah se je razdelilo 14.334 K 10 v. Redno mesečno podpora je dobilo 54 otrok, izredno 41. — Društvo je pričelo akcijo za nabavo perila revni deci. Započeto delo se bo dovršilo tekom tega leta. — Naročeno je na časopisa »Zdravje« in »Naša zaščita«.

— Ribnica. Občni zbor Slov. kat. izobraznega društva bo v nedeljo 23. t. m. ob 3. uri popoldne v društveni dvorani. — Odbor.

— Novo mesto. Prejeli smo in objavljamo: »Spoštovani g. urednik! Dasiravno nisem bil pristaš SLS, vendar z današnjim dnevom naročam »Slovenca«, ker vidim, da je edini list, ki zastopa res prave interese ljudstva in odločno odkriva vso korupcijo, ki jo gotovi krogi uvaajo, podpirani od sebičnih liberalnih veljakov, v vse urade. Vaša notica »Na naslov deželne vlade« je morala tudi najboljšemu pristašu župana Rosmanna odpreti oči in prepričati sem, da bodo pri občinskih volitvah temeljito obračunali z njim in njegovo takozvano demokratsko strujo. — Znano je, da ima novomeška občina precej obširna posestva, ki jih je dajala meščanom v najem. Leta 1916. pa je mestna uprava sama prevzela te njive in pridelala na njih precej koruze. Težka je bila v onih pomanjkanja polnih časih za moko in hvalili smo vsi modro gospodarstvo, ker smo mislili, da se odda aprovizaciji mesta. A motili smo se, kajti župan jo je dal lepo spraviti na podstrešje, da tam ob vlažnem vremenu brsti in poganja. Še danes, torej več ko po petih letih je tam, v kolikor je niso oglodale podgane in občinski odbor še sedaj ni sklepal, kaj se zgodi z njo. Pa tudi več sto kilogramov masti, kupljene v onih časih, še danes plesni v shrambah g. Grma. Najbolj neumljivo pa je, čemu župan Rosmann še do danes ni dal razdeliti ameriških daril. Leta 1919., avgusta meseca, je namreč tudi novomeška občina dobila velik zaboj daril. Če pomislimo, koliko so naši rojaki v Ameriki trpeli, koliko znojnih kapelj je poteklo preko njihovih izmučenih lic, preden so zbrali v svoji vroči ljubezni darila, da z njimi olajšajo gorja revežev v domovini, potem bomo lahko presodili postopanje, vsled katerega se siromakom namenjene stvari zadržujejo dve leti. Pozivamo oblasti, da stvar preiščejo in krivca temeljito kaznujejo, če nečajo, da ljudstvo izgubi zaupanje v pravico.

— Našim prijateljem! Prosim, da se spomnite podpornega odseka katol. akad. starešinstva v Ljubljani z malim darom, ki ga blagovolite poslati po priloženi položnici. Namen podpornega odseka je podpirati dijaštvo, ki je v sedanjih težavnih časih še posebno navezano na dobrotnike. Blagajna podpornega odseka je pa prazna, zato prosimo nujne odpomoči. — Podporni odsek slov. katol. akad. starešinstva.

— Prepoved časopisov v vojski. »Obzor« doznava iz verodostojnih voj. krogov, da je moštvo SHS vojske prepovedano čitanje vseh listov, ki izhajajo v nesrbskih pokrajinah.

— Kdor prosi, zlata usta nosi, kdor vrača, hrbet obrača. — Ta pregovor se je žali Bog tudi na Viču uresničil in sicer od strani viškega »Sokola«. Kot član pevškega društva Slavija na Viču sem dolžan, da povem širši javnosti, da Sokol na Viču ni možbešeda in da si je ravno viški Sokol zapisal v srce: kdor prosi, zlata usta nosi, kdor vrača, hrbet obrača. Bilo je v poletju preteklega leta, ko je imel viški Sokol neko večjo prireditev na Glincah. Da je imel večji in bogatejši spored, je odbor društva Sokola pismeno naprosil pevsko društvo Slavija Vič-Glinca, ako je pripravljeno sodelovati na tej prireditvi. Odzvalo se je tej prošnji in tako sodelovalo — in sicer brezplačno. V prošnji viškega Sokola, katera je v arhivu pevškega društva Slavija, je navedeno, da v slučaju, ako se odzovemo zaprosilu, stoji pevskemu društvu na razpolago s protiuslugo. Ta protiusluga je bila mišljena s tem, da viški Sokol, ko dogradi Sokolski dom, da na razpolago enkratno Sokolsko dvorano. Pevsko društvo je v decembru 1920 tudi zaprosilo viškega Sokola, da naj blagovoli prepustiti dvorano temu društvu in to z ozirom na obljubljeno protiuslugo. — Odbor viškega Sokola je tudi pozval oziroma zaprosil pevsko društvo, da odpošlje odposlanca k odborovi seji, kjer se boje dvorane v predtlesni prošnja za podelitev dvorane. Odposlana sta bila tudi dva člana na odborovo sejo viškega Sokola, da prisostvujeta. — Toda joi. Za obljubljeno protiuslugo so predložili masten račun, tako da je bilo nemogoče sprejeti prevelike zahteve za dvorano. Tako je pevsko društvo priredilo svoj nad-

vse izborni uspehi koncert v katol. domu (da v Ljudskem domu) dne 9. januarja 1921 vkljub temu, da sokolske viške gospe ni bilo, najbrže pa je bil odposlan kot zastopnik član viškega Sokola Belič, ki se je hotel še brezplačno izmuzniti v dvorano.

— Pogreša se slaboumni Franc Starman, star 42 let iz Godešič, št. 2, pošta Škofja Loka. Opravljen je v rujave hlače, črn suknjič in škornje. Pokrivala ni imel nobenega. Je bolj vitke in velike postave. Če je komu kaj znano o njem, naj sporoči očetu: Lovrencu Starmanu, Godešič št. 2 pri Škofji Loki.

— Pobegnili je od svoje matere 14 letna deklica, srednje postave; oblečena je v zelenkasto krilo, zeleno bluzo in rdečo kapico ter črno, belo križasto pelerino. Kdor bi srečal slično osebo, se naproša, da opozori policijo.

— »Bistra« kovinska industrija v Domžalah. V Domžalah pri Kamniku se je ustanovilo novo domače podjetje za izdelovanje kovinskih predmetov: razne vrste ključavnic za pohištvo, posebno finejša s patentiranim zapahom, dalje okovi vseh vrst za pohištvo ter šarniri. Podjetje ima tudi lastno galvanizacijsko napravo, kjer izvršuje pozlačenje, pobakrenje, posrebranje, ponikljanje, pomednjenje itd. Opozorjamo na tozadevni oglaš v našem listu.

Ljubljanske novice.

Ij V nedeljo zvečer ob 7. uri nastopijo v Unionski dvorani člani Dijaškega Orla z lastnimi odsekovimi vajami in moreškami. Poleg tega je na programu orodna telovadba in težka atletika (dviganje roč, rokoborba), na kar opozarjamo odseke iz Ljubljane in okolice. Za primerno zabavo je povsem preskrbljeno. Igra tudi orkeseter. Ker je prireditev edina te vrste, vabimo vse, ki žele novosti in ljubijo mladost.

Ij Šentpetersko prosvetno društvo priredi v ponedeljek, dne 17. t. m. ob pol 8. zvečer jako zanimivo predavanje. Vstop prost. — Po predavanju odborova seja.

Ij »Ženitev« in »On, ona, on« uprizori jutri, v nedeljo, ob pol 8. uri zvečer Ljudski oder v Ljubljani. Vstopnice se dobe v navadnih predprodajah. Naj si vsakdo preskrbi pravočasno vstopnico!

Ij Diskusija o ustavi. Dne 13. t. m. se je vršila prva diskusija o naši ustavi. Kot glavni govornik je nastopil vseučiliški profesor dr. Kušej. Govoril je o temi »Ustava in verstvo« in se zavzemal za fakultativni civilni zakon ter popolno izvedbo verske svobode. Za njim je poročal vodja poverjeništa za uk in bogočastje dr. Skarberne ki je zlasti poudarjal, da ni mogoče ločiti verskega vprašanja od šolskega. V debati sta profesor dr. Dolenc in svetnik Milčinski deloma odobraval, deloma tudi pobijala izvajanja predgovornikov. Udeležba je bila precej številna. Naslednja diskusija se vrši tekom prihodnjega tedna.

Ij Izvanredni občni zbor zveze trg. in priv. nastavljenecov se vrši kakor smo že v listih poročali dne 18. t. m. ob pol 8. uri v Jugoslovanski tiskarni III. nadstropje. Dnevu red: 1. Otvoritev občnega zbora; 2. tajniško poročilo; 3. blagajniško poročilo; 4. volitev; 5. Slučajnosti. Ko obilni udeležbi vabi odbor.

Ij Umrlj so v Ljubljani: Brigita Pavlič, hiralka, 50 let. — Marjeta Šušteršič, hiralka, 54 let. — Alojzija pl. Raab, zasebnica, 80 let. — Mira Bajuk, licejska gojenka, 16 let. — Fran Rožič, orož. stražmojster v p., 64 let. — Anton Pretnar, sin poštnega sluga, 1 leto. — Regina Faulk, zasebnica, 87 let. — Marija Soklič, čevljarjeva vdova, 52 let. — Fran Florjančič, hlapec, 22 let. — Šaša Roškar, sin kantinerja, 3 mesece. — Olga Likar, hči trg. sluga, 4 mesece. — Marija Dečman, dniarica, 75 let. — Ivan Zupančič, rudar, 25 let. — Ivan Bobnar, kočar, 44 let.

Ij Produktivna zadruga čevljarjev za Slovenijo naznanja svojim članom, da je sedaj dnevno otvorenja ter prosi g. člane, da se nakupa udeležijo; na zalogi je obilo čevlarskega orodja in čevlarskih potrebščin. Hrenova ulica 4. (k)

Ij Tedenski zdravstveni izkaz mesta Ljubljane. V času od 2. do 8. januarja je bilo rojenih 27 (16 moških in 11 ženskih). Umrlj pa je v istem času 22 oseb, med temi 10 tujcev.

Ij Akademik Valič se najprisrčneje zahvaljuje vsem darovalcem.

Ij Za oslepele vojake je zbralo veselo omizje v gostilni pri »Sokolu« pred Škofijo na novega leta dan 104 K. — Bog plačaj!

Ij Zgubila se je 13. t. m. popoldne zlata damska ura. Pošten najditelj naj jo proti nagradi odda na policiji.

Katoliški vestnik.

c Pevci Mar. kongregacij! V nedeljo (16.) ob 4. popoldne v »Krekovi prosveti« v Alojzijevešu prva skušnja za nastop na Svečnico v Unioinu. Pridite moški kakor ženski glasovi vsil! — Vodstvo.

c Povabilo. Vsi člani — pevci Marij. kongregacije gospodov pri jezuitih v Ljubljani se tem potom vabijo, da se udeležijo prve pevске vaje, ki se vrši v nedeljo, dne 16. t. m. ob 4. uri popoldne v Alojzijevešu.

c Delo cerkvenega poglavarja. Kako se papež Benedikt XV. trudi, da bi zavladale po katoliškem svetu urejene razmere, kako se prizadeva, da bi rešil, kar se rešiti da, izpričuje enciklika preteklega leta. V encikliki »Pacem Dei munus pulcherrimum« kliče papež narode k spravi. V pismu do škofa v Bergamo in do episkopata v Veneciji razpravlja o socialnem vprašanju. Okrožnica »Motu proprio« naznanja praznovanje 50 letnice v proslavo delavskega začetnika sv. Jožefa, ki je bil pred polstoletjem proglašen za varuha sv. katoliške Cerkve. Zdi se pa, da vsa ta pisma poglavarja cerkvenega v delavskem časopisu niso bila dovolj in uspešno izrabljena in vpoštevana. In vendar se iskre v njih biseri katoliške ljubeznivosti do delavstva. Tudi v diplomatskem oziru je razvijal sv. Oče živahno delavnost v l. 1920. Ustanovljena je bila nunciatura v Nemčiji, na srbskem in rumunskem dvoru, v Budimpešti, kjer so papeževega zastopnika sijajno sprejeli. Južnoameriška zastopstva pri Vatikanu so dobila znak poslanstev; izredni poslaniki Anglije in Holandske so povišani v redne. V Švici (Bern) je ustanovljena nunciatura. Francija stopa zopet v vrste držav z diplomatskim zastopstvom v Vatikanu. — Kot zdravilo zoper petero ran, iz katerih krvavi sedanje človeštvo (medsebojno sovraštvo, zametavanje avtoritete, hlepenje po uživanju, delomrznost, pozaba končnega cilja) nasvetuje papež — posej delavnice v Nazaretu, da bi se vsi navzeli ljubezni do dela. Glavno zdravilo pa je v tem, da se človeštvo povrne k luči sv. evangelija.

Razne prireditve in objave.

Pevsko društvo »Slavija« Vič-Glinca vabi vse svoje člane ter prijatelje na svoj II. redni občni zbor, ki se vrši v nedeljo, dne 16. t. m. ob 14. uri v salonu restavracije »Amerika« na Glincah. — Odbor. (k)

Javno predavanje na univerzi se vrši jutri 16. t. m. ob 10. uri dopoldne. Predava g. univ. prof. dr. K. Ozvald o vzgoji in vzgojevalcih.

Orlovski vestnik.

Izredni občni zbor Ljubljanskega Orlovškega okrožja se vrši v nedeljo dne 23. januarja t. l. ob pol 10. uri dopoldne v Jugoslovanski tiskarni, III. nadstr. Spored: 1. Poročilo odbora. 2. Volitev. 3. Slučajnosti. Odseki naj pošljejo po dva delegata. Udeležba načelnikov in predsednikov obvezna. Isti morajo podati ustmena in pismena poročila o delovanju odseka. Članstvo naj se po možnosti udeleži istega, da bomo z roko v roki delali za procvit naših orlovskih idej. (K)

Šentjakobski Orel v Ljubljani vlijudno vabi vse odbornike kakor tudi druge člane na zelo važno širšo sejo, ki bo jutri, v nedeljo, ob pol 11. uri dopoldne v Šentjakobski prosveti. Predmet: Prireditve.

Dijaški vestnik.

d Akademski kongregacija. V nedeljo ob pol 10. dop. ima C. A. M. v kapeli v Marijanišču sv. mašo za pokojnim škofom dr. Mahničem. Ob tej priliki pristopimo k mizi Gospodovi in darujmo sveto obhajilo za velikega pokojnika! Vsi tovariši Daničarji in Žarjani vabljeni, za sodele obvezno! — Korošec V., prefekt.

d Agitacijski sestanek D. O. za prireditev se vrši nepreklicno jutri v soboto 15. januarja 1921 ob pol 2. uri popoldne v lokalu S. D. Z. Ljudski dom II. nadstr. — Predsednik D. O.

Najnovejša poročila.

NESPOSOBNI PREDSEDNIK KONSTITUANTE.

Belgrad, 14. jan. (Izv.) Demokrati so napeli vse sile, da pride na jutrišnji seji na dnevni red brez ozira na opozicijske stranke volitev ustavnega odbora in odbora za revizijo poslovnika. Radikaleci so nasprotno zahtevali, da se ta volitev odgodi, dokler se ne dobi čas za pogajanja z opozicijo. Ko je na današnji seji prišlo na vrsto vprašanje dnevnega reda, je predlagal predsednik dr. Ribar gorjunga. Proti temu so člani Narodnega, Jugoslovanskega, muslimanskega in socialističnega kluba protestirali. Predsednik dr. Ribar je kljub vsem protesten izjavil, da je dnevni red sprejet, da si ni prišel na glasovanje. Po tej izjavi je došlo do velikega hrupa, nakar se je seja zaključila.

SAMOSTOJNI CENTRALISTI.

Belgrad, 14. jan. (Izv.) Povodni zadnjih pogajanj za sestavo vlade se je doznalo za program centralist. »samouprave« kakor jo zagovarjajo drugi demokrati, glede kulturnih vprašanj pa kakor socialisti. V socialnem programu ne omenjajo niti z besedo malih posestnikov in kmetijskih delavcev. Socialno-politični del programa je zelo mršav.

UGIBANJA.

Belgrad, 14. jan. (Izv.) Vsak čas se širijo vesti po belgradskem časopisu, da

bodo sedaj člani Jugoslovanskega ali Narodnega kluba ali pa komunisti položili prisego. Vse te vesti so izmišljene, ker poslanci teh klubov dosedaj o tej zadevi še niso sklepali.

REGENTOV HUMOR.

LDU Beograd, 14. januarja. (ZNU) Danes se je po seji konstituante ministrijski predsednik Pašić imel odpeljati z regentom. Ko pa je stopil v njegov voz, je opazil, da je pozabil v parlamentu svoj cilindar. Ko je predsednik dr. Ribar opazil to malo nepriklono, mu je hitro ponudil svoj cilindar. Regent je to opazil in pripomnil: »Evo Pašića v Ribarovem klobuku!« Ministrijski predsednik je nato odgovoril: »Tu je simbolično izražena današnja politična situacija!«

NOVE VOLITVE NA HRVATSKEM?

LDU Zagreb, 14. januarja. (ZNU) »Večer« javlja iz Zagreba: Predsednik Narodnega kluba dr. Drinković je posetil Stojana Protića, s katerim je konferiral dolgo časa. V parlamentarnih krogih se trdi, da se bodo na Hrvatskem najbrže izvedle nove volitve za one poslance, ki nečejo vstopiti v konstituanto. Na današnji seji Zemljoradniškega kluba so razpravljali o vstopu stranke v vlado. Odločitve še ni, ker mnjenja ne soglašajo. V muslimanskem klubu mnjenja tudi ne soglašajo; nekateri njegovi poslanci so za vstop v vlado, drugi so pa proti temu. Danes je Pašić konferiral s predsednikom muslimanskega kluba.

STAMBOLJSKI O RAZMERJU DO RUMUNJE.

LDU Budimpešta, 14. januarja. Madžarski kor. urad javlja iz Bukarešte: Bolgarski ministrijski predsednik Stambolijski je naglašal zastopnikom časopisja, da ni bilo nikdar nobenega pravega vzroka za sovražnost med Rumunijo in Bolgarijo. To sovražnost je netil edinole car Ferdinand, čigar vpliv pa je ponehal. Bolgarija pričakuje, da se bo Rumunija glede bolgarskih zahtev po poti do Egejskega morja postavila na njeno stran.

ZAUPNA KONFERENCA MUSLI-MANOV IN TEŽAKOV.

LDU Zagreb, 14. jan. (ZNU) »Novosti« poročajo iz Sarajeva: Doznava se, da je pred odhodom poslancev v Beograd imelo vodstvo jugoslovanske muslimanske organizacije s hrvatsko težačko stranko zaupno konferenco, na kateri sta ti dve politični skupini sklenili kooperacijo.

ITALIJANI SE NE GREDO.

LDU Split, 14. januarja. (ZNU) Vesti iz okupiranih krajev potrjujejo, da Italijani še ne nameravajo izprazniti Dalmacije. V Starem gradu pozivljejo oglašiti prebivalstvo, da do 15. t. m. naznani število rodinskih članov radi aprovizacije.

SLABA ITALIJANSKA APROVIZACIJA.

LDU Split, 14. jan. (ZNU) Italijanska aprovizacija je v zadnjem času tako slaba, da bi ljudje umirali gladu, ako ne bi skrivaj dobivali živil iz Jugoslavije.

POTRES V ITALIJI.

LDU Rim, 13. januarja. (Stefani.) Iz Faenze poročajo, da so ondi čutili dva zemeljska sunka.

ALPINSKA DRUŽBA.

LDU Gradec, 14. januarja. (DKU) Vest, da bo alpinska montanska družba pričela graditi svoj drugi plavž, se ne potrjuje.

WRANGEL O BOLJŠEVISKEM NAČRTU.

LDU Budimpešta, 14. jan. (MKU) Sedaj v Budimpešti bivajoči general Wranglove armade feldmaršal Maruševski je izjavil sotrudniku madžarskega koresp. urada: Eventualna spomladanska ofenziva boljševikov bo naperjena najbrže proti Rumuniji. Malo verjetno je, da si bo Rumunija pridobila mir z boljševiki s tem, da prostovoljno povrne Besarabijo. Število boljševiških čet cenim na 400.000 mož.

OBDOJENI PLENILCI NA RUSKEM.

LDU Moskva, 14. jan. (Brezžično.) Obravnava proti zločinski družbi 723 železničarjev, ki so tekom pol leta uplenili mnogo vagonov z manufakturnim blagom, sladkorjem in uživalicami in skupni vrednosti 15 milijonov rubljev, se je končala z obsodbo 5 kolovodij na smrt, 12 udeležnikov je obsojenih vsak na 20 let prisilnega dela.

GRŠKO-TURŠKA VOJSKA.

LDU Atene, 13. januarja. (Havas.) Glasom uradnih poročil od 12. januarja je oddelek armadnega zbora Smirne dobil povelje, da izvrši poizvedovalno ofenzivo v smeri proti Bosseyuku. Pri mestu Kobatsik je poizvedovalni oddelek naletel na sovražne regularne čete, ki so bile močne do 10.000 mož. Sovražnik se je obupno upiral, vendar pa je bil njegov odpor zlomljen, nakar je prišel sovražnik bežati v smeri proti Eski Seeru. Naši oddelki so zopet zasedli svojo prejšnjo postojanko in so zaplenili mnogo vojnega materiala in ujeli precej sovražnikov. Povsod, kamor pridejo naše čete, jih prebivalstvo z velikim veseljem pozdravlja.

NOVI ITALIJANSKI TEROR.

LDU Split, 14. jan. (ZNU) Iz Knina se poroča, da se je na okupiranem ozemlju zopet začel italijanski teror. V okoliških vaseh Vrbniku, Plavni in Golubiču so Italijani zaprli učitelje in duhovne, med njimi 60letnega pravoslavnega svečenika Dobrota, ker je o božičnih praznikih izobesil na cerkvi zastave.

ZIDI ZA NEMČIJO.

LDU Varšava, 14. januarja. (Brezžično.) Židovski glasovalni komite v gorenji Šleziji je pozval svoje sovornike, naj glasujejo za Nemčijo.

BORZA.

LDU Zagreb, 14. januarja. (ZNU) Devisi: Berlin 213—214, Italija 518—520, London 537—547, New York kabel 148—148.50, ček 146—147, Pariz 900—910, Praga 174—175, Švica 2300—2400, Dunaj 21.15—21.25, Bukarešta 195—0. — Valute: Dolarji 143—145, avstrijske krone 22—23, carski rublji 60—75, francoski franki 870—900, napoleonod 475—480, nem. marke 205—206, rumunski lei 196—198, italijanske lire 510—515, sovereign 542—0.

Turistika in sport.

Ljubljanski akad. sportni klub vabi vse člane in akademike na občni zbor, ki se vrši v soboto, 15. jan. ob 15. uri v Mali dvorani Narodnega doma.

Prosveta.

pr Moskovski Hudožestveni teater. Literarno-umetniški večer. — Dokaz popolnega izraza pisane besede v govoru na odru naj bi pokazal predvsem ta večer. Odra ni, ni indiferentna scena, brezprostornost je tu. Ustvari si sam sceno, v kolikor jo potrebuješ, načelno je ni potreba; zadostuje ti en sam predmet in ker je tipičen, več, kje se godi dejanje. Glavni dokaz naj bi bile podale inscenirane povesti, ki pa vendar niso bile vrhunce in ne uspeh; ta je bil pač v govorih Bruta in Antonija iz Shakespearovega »Julija Cezarja« in v sceni iz tragedije Aleks. Tolstega »Smrt Ivana Groznega«. Oboje je prednašal g. V. I. Kačalov. Tu smo čutili iz ene besede krik publike in iz ene geste naval množice, videče forum in Cezarjevo truplo — stvar je pač pisana za oder in deluje neposredno, dočim je v takih pripovedih, ki smo jih videli, preveč stisnjeno. Kar jev njih pripovednega, je izraženo v celotnih pojmih, zato deluje počasneje, treba je šele v premišljevanju oseb razpresti — da postane spet povest ali novela. To je ovinek na poti, ki hoče, naj bi ne bila niti korak dolga. Drama deluje sproti in je zaključena s katarzo, naj potem predstavlja zaokroženo dejanje ali naj bo brez konca; pesem doseže svoje, naj jo berem ali poslušam: po zadnji besedi še razpoloženje — in konec je. Ta oderska novela pa sili spet v svojo prvotnost nazaj, tja, kjer postane šele lepa. To pa je zame delo, opravilo in ne čisti užitek. Ta izraz tedaj še ni ekvivalent tiskani besedi, je le eksperiment in več najbrž ne bo mogel postati, pač pa je poglobljeno umetniškega pojmovanja in zato najde svoj popoln uspeh v drami sami. Zato smo tudi videli, da čim več dramatičnih motivov je imela kaka zgodba, tem večji je bil njen uspeh — predvsem v Čehova prizoru »Pozabil«, in Maupassantovi povesti »Pri stan«. Ga. Knipper-Cehova je z močnim čustvom podala troje pesmi Puškina; žal, da pri recitaciji celo v domačem jeziku moramo poznati do dna tekst, šele potem nimam s snovjo nobenega opravka — ker za liriko ne zadostuje, da smo razumeli vsebino. Mi tako močno ljubimo strogo zaokrožene večere, da ne moremo premagati utisov Kabareta, za katerega nimamo — priznajmo ne v sramoto še nobenega smisla. Navdušenje pa kljub temu ni prav nič trpelo, saj se je pri groteskah Čehova občinstvo pogovarjalo z odrom, to se pravi, da se mu je dobro godilo.

Slovenski člani naše drame so poklonili g. Kačalovu in ge. Knipper-Cehovi dva prekrasna šopka, g. Kačalov pa je dobil po recitaciji iz Smrti Ivana Groznega še velik lavorov venec. Ti trije večeri postanejo brez dvoma pomembni dogodki za naš. Pogledali smo preko domačnosti do umetnosti in videli da je visoko. Priznajmo gledališki upravi veliko dobre volje, ker nam je to omogočila. Fr. K.

pr Sprememba repertoarja v drami. V soboto, dne 15. januarja »Smrti ples I.« Izven reda. V nedeljo dne 16. januarja »Smrti ples II.« izven reda. V ponedeljek, dne 17. januarja »Pohujšanje v dolini šentflorijanski.« Izven reda. Za ponedeljek, dne 17. t. m. napovedana predstava »Cvrtček za počeo« za red D se vsled teoničnih ovir (godba) ta dan ne more vršiti.

Gospodarstvo.

Načrt zakona o državni elektrifikaciji zemlje.

Pod tem naslovom je prispel v Ljubljano načrt zakona, kateremu so baje merodajni faktorji v Beogradu že pritrdili in ki bi moral biti tedaj v kratkem menda naredbenim potom proglašen.

Prvi paragraf tega načrta se glasi:

»V cilju, da je vsak podanik kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev kar najboljše preskrbljen s svojo potrebo, glede električne sile za razsvetljavo, za kurjavo in kot gonilno silo, se nalaga vladi kraljevine SHS kot dolžnost zidanje in eksploatacija vseh potrebnih naprav za proizvodnjo in razdelitev električne struje in sicer po odredbah tega zakona.«

Soglašati je samo s prvim delom tega paragrafa ter se mora nasprotovati že drugemu delu, ker ni sprevideti, kako bi mogla vlada dolžnost, ki jo prevzame, tudi izpolnjevati.

Brez dvoma je pozdravljati, da se tudi v Beogradu uvideva važnost preskrbe širokih plasti prebivalstva z električno strujo ter da se to vprašanje ne sme presojati samo s podjetniškega stališča, temveč je eminentne splošne narodne gospodarske važnosti.

Zgolj zasebno električno podjetje ne bo nikdar raztezalo svoje omrežje v kraje, kjer se v ta namen porabljeni kapital a priori ne more rentirati. Glavni pomen velikega električnega podjetja pa tiči v tem, da isto vsvarja šele predpogoj za razvoj industrije in obrti ter vporabe motorne sile v kmetijske in druge svrhe. Na podlagi tega se dvigne vsa davčna moč dotičnega okraja ter elektrarne lahko znatno pasivno bilancirajo, ko so vsled svojega posrednega haska za državo že visoko aktivne. Tudi ni dvoma o tem, da je smatrati električne daljnovode, ki prevažajo električno strujo v svrhu razsvetljave in v motorne svrhe, za moderne prometne naprave, ravnotako kakor ceste in železnice ter da je zadeva skupnosti, prispevati za zgradbo takih daljnovodov ravno tako a fond perdū, kakor n. pr. za ceste in železnice. Mimogrede povedano, ni napačnejšega nazora, kot da bi se morale železnice, ki predstavljajo nekake žile v organizmu današnjega gospodarskega življenja, same ob sebi rentirati.

Obratno se pa mora zopet naglašati, da je in ostane vsaka električna naprava podjetje, čigar vodstvo mora biti trgovsko gibčno in ne sme biti podvržena okorni in počasni uradniški upravi.

Iz tega spoznanja se je rodila oblika takozvanih gospodarsko mešovitih družb, kjer se je občina, okraj, dežela ali država združila z zasebnim kapitalom, da zadošča vsestranskim modernim zahtevam. Inicijativa ostane pri tem zasebnemu, podjetniškemu duhu.

Odveč bi bilo o tem razpravljati, da se le redkokdaj in izjemoma najde kak javen zastop, ki bi premogel sam iz sebe potrebno iniciativo. Kranjski slučaj pod vodstvom rajnega dr. Lampeta je bil brez dvoma izjema.

Ni še dolgo tega, ko se je v Ljubljani izdelal načrt eksploatacije Fale, po katerem bi se do malega ves slovenski del naše kraljevine elektrificiral. Po tem načrtu bi imela stopiti država s švicarskim kapitalom v kompanijo ter skupno z njim na najširši podlagi zgraditi omrežje za to napravo.

Ministrstvo trgovine v Beogradu je na načrt pristalo, ministrstvo financ pa ga je posredno odklonilo s tem, da je zahtevalo za državo take udobnosti, na katere zasebni inozemski kapital ni mogel pristati.

Posledica tega je, da teče še danes, po dveh letih obstoja naše države, voda Drave v Fali neizrabljena preko jezov, mesto skozi turbine. In vendar bi se dalo z izkoriščanjem Fale podati gospodarskemu življenju na leto ekvivalent za 20.000 do 30.000 vagonov premoga.

Kakor kaže predmetni zakonski načrt, so se nazori glede elektrifikacije zemlje v zadnjem letu v Beogradu znatno spremenili ter hočejo tamkaj gordijski vozlet tega vprašanja kratkoma presekat in vsvariti državni monopol električne struje.

Načrt zakona pravi, da je za zgradbo električne naprave pristojno ministrstvo za javna dela. Kjer država nima napeljav, smejo tudi privatniki iste graditi, a šele po dovoljenju ministrstva za javna dela. Država ima pravico pri zgradbi in eksploataciji svojih naprav, vso zasebno lastnino in vse pravice, ki jih rabi, ekspropriirati. Zasebna podjetja dobijo tudi to pravico, a morajo ekspropriancem podati možnost udeležbe na svojem podjetju.

Obstoječe električne naprave zamore proti odškodnini država prevzeti. Ministrstvo za javna dela ima narediti načrt za elektrifikacijo cele zemlje in prevzame izvedbo istega. Krajevna omrežja imajo zidati občinske uprave. Vodstvo obrata državnih električnih naprav prevzame ministrstvo trgovine in industrije. Nadrobno prodajo električne struje imajo prevzeti občinske uprave ali zasebniki, če stavijo boljše ponudbe.

Ustanavlja se kot posvetovalni organ državni elektrotehnični svet, sestojec iz 15 članov. Ta svet tvori obvezen posvetovalni organ prizadetih ministrstev, more pa tudi nastopati iniciativno in kot razsodnik v slučaju sporov med prizadetimi ministrstvi.

V svrhu reševanja finančne strani tega vprašanja se ustanavlja finančni odbor, ki sestoji iz zastopnikov različnih ministr-

stev ter iz delegata vsake finančne skupine, ki bi dala za predmetni namen državi sredstva na razpolago.

Event. deficite pri državnih napravah ima kriti finančno ministrstvo.

Zakonodajna oblast bi mogla ta zakon spreminjati le po zasliševanju prej omenjenega državnega elektrotehničnega sosveta.

To je v velikih potezah vsebina tega zakonskega načrta, ki hoče na kratko rečeno ustvariti državni monopol električne sile. Tej nameri pa ni mogoče pritrditi. Ne glede na to, da izkušnje, ki jih imamo z državnimi monopoli, niso baš najboljše ter je že iz tega vidika vsak nadaljni monopol odklanjati, ni mogoče sprevideti, odkod naj bi vzel državni elektrotehnični svet pri svoji več ali manj uradniški sestavi iniciativo za tako velikansko zadevo. Isto velja za finanjski odbor, ki bi pri današnjem stanju valute rabil številne milijarde. Odkod bi se vzelo potrebno izobraženo osebje, ko je znano, da isto za najnujnejše potrebe primanjkuje?

Ministrstvo za javna dela bi izdelalo načrt za elektrifikacijo cele države. Če ne bi ta načrt sestajal samo iz več ali manj po zemljevidu samolastno narisanih rdečih črt, je to naloga, ki jo ševilno izkušeno osebje v dobi 10 let težko premore. Inženir, ki projektira omrežje po gotovi pokrajini, jo mora natančno poznati, mora presoditi vse prilike bodočega razvoja ter svoj projekt izdelati nekako s proroškim duhom, da mu njegova napeljava ne postane na enem koncu po nepotrebnem premočna, na drugem pa prešibka.

Odkod naj vzame ministrstvo za javna dela samo za načrte potrebno osebje? Oddaja nadrobne prodaje električne struje v zakup bi oživela slično institucijo, kot so bili stari avstrijski užitijski zakupniki.

To je je nekaj kritičnih opazk k predmetnemu načrtu, navesti bi se jih moglo še celo kopo nadaljnih. Problem elektrifikacije nikakor ni enostaven, da bi se dal kratkoma z uvedbo državnega monopola reševati in še v deželah, kjer je privatna inicijativa z zgradbo številnih električnih naprav ustvarila že predpogoj za večjo akcijo s strani ljudskega zastopa, si izkušeni in najboljši narodni gospodarji še niso na jasnem, kako bi ta problem reševali.

To, kar bi mi rabili, ni uvedba drž. monopola za proizvodnjo in razpečevanje električne struje, ni zakon, ki mora ostati le na papirju, ker se ne da izvesti, pri tem pa ubija vse druge ustvarjajoče sile, temveč odredbe, ki bi na premišljen in smotrni način podkrepile zasebno iniciativo, ki bi pospeševale zgradbo električnih naprav, kar spada med najvažnejše narodno-gospodarske panoge. Sem bi spadal izdelovanje vodnega katastra, delo, ki je za slovenske dežele in za Dalmacijo kolikortoliko že Avstrija dogotovila. Druge pokrajine ga pa nimajo. Kdor hoče vodno silo izkoriščati, mora imeti zanesljive podatke o vodni množini, ki jih more dobiti le z dolgotrajnim opazovanjem dotičnega vodnega toka. Podelite pravice ekspropriacije za zgradbo daljnovodov in hidro-električnih naprav je nujno potrebna. Davčne olajšave za nova podjetja, posebno v prvih letih njih obstoja, ko so po svoji naravi gotovo pasivna, oprostitve carine za nove naprave in za povečanje obstoječih, refrakcije za kalorične centrale: To bi bila nekatera sredstva, s katerimi bi se mogel čimprej doseči cilj, da bi bi vsak podanik kraljevine SHS čim najboljše preskrbljen s potrebno električno strujo.

Končno bi bilo naglašati še nujno zahtevo po odpravi ogromnega in skrajno krivičnega davka, ki je bil pred kratkim uveden potom trošarine na električne žarnice. Ta nesocialni davek je vendar v prehudem nasprotju z nameravano uvedbo državnega socializma v elektriki, ki ga zasleduje predmetni načrt.

g Trgovske šole. V ministrstvu trgovine se izdeluje načrt o osnovanju trgovskih šol v posameznih pokrajinah.

g K carinski politiki. V Uradnem listu št. 2 z dne 8. jan. t. l. beremo pod postavko 6. to-le zanimivo določbo: »Gospodarsko-finančni komitet ministrov je odredil ... dne 10. decembra 1920, da se dovoljuje uvoz brez plačila carine: spojki vijčnih klinov, podložke in podobnega drobnega materiala za montiranje tračnic (šin), če jih uvažajo industriji; drugače se ta material za carinjno po minimalnih postavkah« itd. — Centralna vlada je zopet dokazala popolno nepoznanje slovenske obrti. Medtem, ko se žeblijski drugi v Kropi kopiči blago ravno naštetih vrst, ki je cela vrsta delavcev za to blago brezposelnih, ker ni naročil, pa Uradni list prinese tako odredbo, ki bo krizo pospešila in povzročila propad domače obrti. Saj vendar niti carina, ker je prenizka, ne more zadržati tuje konkurence, zdaj vam pa ministri še to bore obrambo odpravijo! Komu v prid? Domači združni obrti gotovo ne!

g Slov. trg. društvo »Merkur« opozarja še enkrat gg. člane, trgovce, industrije in vse dotične, ki se zanimajo za trgovske razmere v vzhodni Aziji, na predavanju, ki se vrši v ponedeljek 17. t. m. ob 7. uri zvečer v dvorani Mestnega doma. Predavanje bo ilustrirano s skioptičnimi slikami. Vstop prost. Predaval bo gosp. inž. Ferdo Lubša, ki je proučeval kot siamski državni svetnik skoro petnajst let vzhodno azijske razmere. Drugi dan po predavanju se vrši sestanek interesentov za import in za eksport v Siam, na katerem bo dajal gosp. inž. Lubša posameznim interesentom zahtevana pojasnila. Na sestanku se bo razmotrivalo tudi vprašanje prve jugoslovanske znanstvene in trgovske ekspedicije v vzhodno Azijo, pri kateri naj bi sodelovali strokovnjaki iz trgovskih krogov. Naloga te ekspedicije bi bila navezati trgovske stike ter proučiti vse potrebno, da se ukoreninijo naši interesi na daljnem vzhodu kakor tudi, da se posnuje trgovska kompanija glede uvoza in izvoza.

g »Slovenska banka«. Pred kratkim se je ustanovila v Ljubljani »Slovenska banka« z glavnico 30.000.000 K, katere se lahko pridruži vsled sklepa občnega zbora na 90 milijonov kron. Na ustanovnem običnem zboru, ki

se je vršil dne 20. decembra 1920, so bili izvoljeni v upravni svet gg.: Rado Legvart, ravnatelj v Ljubljani, predsednik; Fran Vokač, veletržec v Ljubljani, podpredsednik; Dr. Jos. Regali v Ljubljani, Janko Predovič, veletržec v Ljubljani, profesor Evgen Jarc v Ljubljani, Alfred Del Fabro, ravnatelj »Konzervne tovarne« na Vrhniki, Dragotin Hribar, veleindustrijalec, predsednik »Kranjske hranilnice« v Ljubljani, Jean B. Pollak, veleindustrijalec v Ljubljani, Karol Kauschegg, zasebnik v Ljubljani. V nadzorstveni svet gg.: Fran Stupica, veletržec v Ljubljani, Kubelka Josip, ličnijski kapetan v p. v Ljubljani, adv. Dr. Ant. Andrejčič v Ljubljani, dr. Vilem Nessel, podravnatelj »Praške kreditne banke« v Pragi, Božidar Hernried, gen. insp. »Anglo-avstr. banke.« Za ravnatelja je bil imenovan gosp. Gjuro Rašica. Banka je pričela s poslovanjem začasno na Krekovem trgu št. 10. Več pove današnji oglas.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Matematične formule za srednješolske dijake od četrtega razreda dalje osobito za maturante so zbrane v knjigi »Pregled matematike«. Zbirka matematičnih definicij,

poučaka (formula) i metoda, uz nekoliko primjera i zadataka. Knjigo je v hrvatskem jeziku napisal profesor Antun Vukasović in se dobi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani za 33 K 60 v.

Federer, Patria. Povest iz irske junaške dobe. Cena 8 K. Irska duša je silno slična duši slovenskega ljudstva. Obe sta bili zatirani in zatiranje je v obeh rodilo podobno čustvanje. Ko čitamo povest »Patria«, skoro ne moremo verovati, da se celo zanimivo dejanje ne vrši pri nas in da niso pri nas doma osebe, ki plamte domovinskega navdušenja in se ne boje nobenega trpljenja in bojev za svobodo domovine. Dobi se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Žun, Dohodnina. Cena 10 K. Ta knjiga je izšla izpod peresa priznanega strokovnjaka in nam nudi še danes najuspešnejšo pomoč in pouk pri različnih davčnih napovedih. Žunova knjiga nam je izbran učitelj in več vodnik v vsaki zadregi. Dobi se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Majdič, Nasveti za hišo in dom. Cena 24 K, vez. 30 K. Malo knjig imam, ki bi bile toliko praktične vrednosti kot Majdičevi nasveti. V njej najdeš vse: uspešna domača zdravila za vsako navadno bolezen, kuhinjske in gospodarske,

snažila za obleko itd., kratko rečeno vse, kar rabiš, da hitro pogledaš. Te prekornice knjige ne bi smela pogrešati nobena gospodinja. Knjiga se dobi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Gas opazovanja	Barometer v mm	Termometer v C	Pahrom difference v C	Nebo, vetrovi	Padaščina v mm
13./1. 21 h	730.3	9.2	1.1	jasno	—
14./1. 7 h	729	11	1.4	obl. j.	9.2
14./1. 14 h	729.1	8.5	0.6	obl. z.	—

Ne morete spati? Niti delati? Imate nervozne bolečine? Občutek zadovoljstva doprinešete Vam Fellerjev pravi Elza-fluid 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 42 kron. Državna trošarina posebej.

Trpite na počasni probavi? Zaprtju? To zlo se odstrani s pravimi Fellerjevimi Elza-kroglicami. 6 skatljic 18 kron. — Želodec okrepujejoča švedska tinktura i steklenica 20 kron. Omot in poštnina posebej, a najceneje. Eugen V. Feller. Stubica donja, Elsatrg št. 134, Hrvatska.

V trgovini

O. Bernatović

Ljubljana, Mestni trg 5.

je največja zaloga moških in ženskih oblek po najnižjih cenah.

z majhnim vrtom na deželi je napravljen. — Več se poizve pri Simonu Kovaču Ježa 16, pri Oručačah.

2 zelo dobra fotografska aparata, lepo novo ozadje, in več fotografskih priprav, 2 daljnogleda, en glasovir, eno violino, en harmonij. Jan. Šuštar, Spitalič — Motnik fotograf.

napravljen, zraven cerkve v Višnji gori št. 30; obstoji iz dveh sob, kuhinje, dveh kletij, drvarnice; zvonjski hlev in zraven zelenjadni vrt. Voda za pranje v hiši. Več se izve ravno tam.

veštega, popolnoma samostojnega, podjetnega, z večletno prakso, zmožnega tudi knjigovodstva, sprejme »Murska Straža« Nastop takoj. Plača po dogovoru. Le resne ponudbe od delavnic in zmožnih reflektantov z zahtevo plače sprejema uprava »Murske Straže« v Gornji Radgoni.

25-30 PH lokomobila tvrdke Lanz-Mannheim, ki bila samo 3 mesece v obratu, se ceno proda. Polzve se pobilje pri Czechak-u v Ljubljani, Vojvode Mišiča cesta št. 25.

od 14 do 18 let starega lahko večerno delo. Ponudbe pod »Lahko delo« na upravo »Slovenca« pod št. 130.

z vrtom, travnikom in zaraščenim gozdom v Dolgi vasi št. 69 se takoj proda. Vprašanja na Maks Štelmer v Livoldu št. 18.

z eno ali dvema sobama iščem event. v novi hiši po današnjim razmeram odgovarjajoči stanarini. Brez otrok. Za takoj ali pozneje. Pismo na anončno ekspedicijo Al. Matetič, Ljubljana.

Proda se jedilna soba zelo ceno. Polnolapa polnomanova iz trdega lesa. — Ogleda se lahko pri Fran Sebor Rožna ulica št. 5. Ljubljana.

in plinske cevi v premeru 4/4 in 5/4 cole, oddaja mnogo pod dnevno ceno uvozna trdnica J. Razboršek, Smartno pri Litiji.

Vabilo

I. redni občni zbor

Oblačilnice za Slovenijo, registrirane zadruge z omejeno zavezo, ki se bo vršil dne 31. januarja 1921 ob 4. uri popoldne v uradnih prostorih zavoda v Ljubljani, Solski drevored št. 2, I. nad.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobritev računskega zaključka za l. 1920.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Filip Uratnik, sr. Janko Jovan, sr. odbornik. predsednik.

Arhitekt in mestni stavbenik

VILJEM TREO

Ljubljana, Gosposvetska c. 10
Telefon interurb. št. 103. Ustanovljeno l. 1850 se priporoča za zgradbe vseh vrst ter izvršuje načrte in proračune

Dvonadstropna, za prodajalno pravna hiša v Kamniku na Šutni pod št. 15, s katero hišo je združena tudi »planinska pravica«, se bo prodajala dne 21. januarja 1921 dopoldne ob 10 uri na lic mesta v Kamniku na Šutni Stev. 15 po

prostovoljni sodni dražbi.

Izključna cena, pod katero se ponudbe ne sprejemajo znaša 400.000 K. Dražbeni pogoji so na upogled pri g. dr. Fran Horvatu, notarju v Kamniku ali pri g. Mate Hafnerju, notarju v Ljubljani.

Ravnokar došli:

STOEWER osobni avtomobili, najnovejši tipi D3 od 8/24 HP.

STOEWER pisalni stroji.

SIEMENS-SCHUCKERT aparati za električno razsvetljavo in obratovanje.

Vseh vrst ZERVO aparatov.

Veliko skladišče vseh autopotrebičin.

Prometno dioničko društvo, Zagreb, Dalmatinska ul. 11. Tel. 13-63

Cehoslovaški stroje-inženir

25 let star, s prakso v konstrukcijah, montaži in vodstvu tvornic, organizator, več akordovanja in stavbene stroke, na samostalnem mestu v velikem industrijskem podjetju Hrvatske, traži nujno spremembo službe. Obvlada nemški in češki, govori hrvatski. — Ponudbe pod št. 24 na Mednarodni prometni, novinski i oglasni zavod d. d. Zagreb, Ilica 21.

Oglase za

„NEUE FREIE PRESSE“ prevzemajo vsi anončni zavodi in generalno zastopstvo za Jugoslavijo Blocknerjev anončni zavod, Zagreb, Jurjevska ul. 31. Telefon 21-65.

Strojnika

veštega pri motorju na sesalni plin, parnem stroju, elektriki in mlinu ter žganjekuhli, išče ravnateljstvo nadbiskupskih posestev v Zagrebu, Vlaška ulica 75. Reflektantje naj se obrnejo na ta naslov in naj označijo zahtevo plače ter predložijo opis svojega dosedanjega službovanja.

DAME, GOSPODJE!

Ako želite biti elegantno oblečeni, naročite si pri meni Union Tailor of America JOSIP GREGORIN, Ljubljana, Trnovska ulica št. 19.

KLAVIRJI NA OBROKE harmoniji, violine in vse glasbene potrebičine. Strane na debelo in drobno.

Alfonz Breznik,

bivši učitelj Glasbene Matice, Kongresni trg št. 15. Ljubljana.

ZAHVALA.

Za vse dokaze blagodejnega sočutja med boleznijo in ob smrti naše ljubljene

MIRE BAJUK

zlasti pa za požrtvovalno zdravniško pomoč, za mnogobrojno spremstvo naše ljubljene na njeni zadnji zemeljski poti, za poklonjeno krasno cvetje, ki ga je pokojnica v življenju tako vroče ljubila, vsakemu posebej in vsem skupaj tisočera hvala! Osobito pa se zahvaljujemo ravnateljstvu dekliskega liceja s proforskim zborom, vsem gojenkam zavoda, zlasti sošolkam za korporativno častno udeležbo pri pogrebu ter za ganljivo zamisljeno tiho slovo in pa gospodični kolegini za čustvapolni poslovljalni govor ob odprti grobnici.

V Ljubljani, dne 14. januarja 1921.

Žalujoči ostali.

Prvovrstne

Pfaff šivalne stroje

za šivilje, krojače in čevljarje z večletno garancijo ter posamezne dele, igle, olje, itd. za vsakovrstne šivalne stroje priporoča

IGN. VOK, Ljubljana, Sodna ulica št. 7.

mesni tesarski mojster
Ljubljana, Linhartova ulica št. 25
kupi po najvišjih dnevnih cenah razne vrste okrogli les, kakor tudi cele gozdne parcele.

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro- in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.

Električne naprave!

Kompletne električne naprave v mestih in pokrajinah.
Projektiranje naprav kakor izdelovanje tozadevnih načrtov.
Velika zaloga vsakovrstnega tehničnega in elektrotehničnega blaga.
Moderna delavnica, popravila vseh strojev.

Tvrška ŠTEBI IN TUJEČ
Resljeva cesta 4, Ljubljana. Telefon 442.
Ponudbe in pojasnila brezplačno.

Jugoslovansko inženirsko podjetje dr. z o. z. Maribor.

Inženirska pisarna in stavbeno podjetje.

Projektiranje in izvršitev visokih, betonskih in železobetonskih stavb, industrijskih in poljedeljskih ter vodnih zgradb, naprav za vodne sile itd. — Presoja in nasvetovanja.

Naslov za brzojave: »Jip«, Maribor.

Počasnši od 15. januara uspostavlja se direktna pruga parobroda iz Marseille u Gruž i obratno 2 puta mjesečno, upozoravaju se trgovci, da se za prevoze iz Marseille obrate na firmu Lucien Redrigues, Rue Suffren 2 u Marseille, a za prevoze iz Jugoslavije za Marseille i Barcelonu na Agenturu **BARAZ & RUSKO, Dubrovnik.**

Domača tordka.

Solidne cene.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica št. 9.

Najnoviji kroji.

Točna posrežba.

Velika izbira izgotovljene obleke vseh vrst za gospode, dame in otroke. — Zaloga vsakovrstnega blaga za moške obleke, površnike in suknje, dalje vata za krojače v kosih in na metre.

„ORIENT“

družba z o. z. preje Brata Eberlin Jančar & Co Ljubljana, Miklošičeva c. 4. nasproti hotela „Union“.

Lastni izdelki oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja. Velika zaloga kemičnih in rudniških barv, barv za umetnike, raznovrstnih čopičev, vseh potrebščin za slikarje in pleskarje.

Priporoča se tvrdka

Jos. Petelinc, Ljubljana

Sv. Petra nasip 7.

Tovarniška zaloga **šivalnih strojev** v vseh opremanj za domačo rabo, za krojače, original Cylinder Singerjeve velike in male za čevljarje, posamezne dele za vse sisteme, igle, olje za stroje na drobno in debelo,

KLAVIR

se prodaja pri Franc Sajovic, Medvode.

KLEPARJI!

Vse kleparske stroje in orodja ima vedno v zalogi zastopnik tvrdke Erdmann Kirchs, Ave. Ing. Karlo Okretić i drug Zagreb, Hatova ul. 25. Strugalnice, vrtilni stroji, brusilnice, tračno žage, stroji za obličanje (Ablichter) itd. 31

Klobuke in slamnike

vseh vrst, od preprostih do najfinjših nudi vedno tovarna klobukov in slamnikov **Franc Cerar v Stobu** pošta in železniška postaja Domžale pri Ljubljani. V popravila prevzema tudi vsa tozadevna dela ter preoblikuje po najnovejši modi. V Ljubljani prevzema vsa naročila in moderniziranje tvrdke Kovačević i Tršan v Prešernovi ulici št. 5, kjer se sprejema v sredo in soboto.

SALAMA

I. vrste

ново blago

povse godna

dobiva se povsod

Prva hrvatska tvornica salam, sušenega mesa in masti

M. GAVRILOVIC
SINOVI D. D.

Petrinja.

Trst Amerika

Angleška parobrodna družba

Cunard-Line

Zastopstvo za Jugoslavijo: Jugoslavenska banka d. d. v Zagrebu. — Odprava potnikov I. II. in III. razreda preko TRSTA in CHERBOURG-a v NEW-YORK. Sprejema naročila za prostore na parnikih za Grčijo, Anglijo in Ameriko — ter obratno za Jugoslavijo.

Natančna pojasnila daje:

Cunard Line, Zagreb, Vrhovčeva ulica št. 15.

H. Suttner

Ljubljana 3

Mestni trg 23.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine. Lastna protokollirana tovarna ur v Svisi.

VZAJEMNA POSOJILNICA V LJUBLJANI

r. z. z o. j.

preje Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19.

Poleg nunske cerkve

obrestuje

hranilne vloge po 4%

vloge v tek. računu po 3 1/2 %

Vrednost vlog je zajamčena v popolnoma varnih posojilih in drugih dobrih naložbah, poleg tega jamči za vloge lastno premoženje zadruge v znesku 600.000 K ter člani z jamstveno glavnico z 3.000.000 K daje

posojila na osebni kredit, proti vknjižbi na posestva, na vrednostne papirje, menice in proti zagnamki na službene prejeme i. t. d.

Prodaja srečke

državne razredne loterije.

Vsakdo naj si kupi srečko že za prvo žrebanje, ker mora pozneje, če se hoče udeležiti prihodnjih štirih žrebanj, doplačati kupnino za prejšnja žrebanja. Cena 1/4 = 192 K; 1/8 = 96 K; 1/16 = 48 K in 1/32 = 24 K.

Pojasnila in prospekti brezplačno!

Slovenska banka v Ljubljani.

Dovoljujemo si naznaniti, da je naš novoustanovljeni zavod „Slovenska banka“ s 30 milijoni kron delniške glavnice, pričel poslovati začasno v prostorih na Krekovem trgu št. 10. Pozneje se preseli v lastno hišo, Stritarjeva ulica št. 7.

Naš zavod se peča z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli ter:

- sprejema vloge na knjižice in tekoči račun, ter jih najugodnejše obrestuje;
- eskomptuje in vnovčuje menice, čeke, kupone in izžrebane vrednostne papirje;
- financira industrijska in trgovska podjetja;
- kupuje in prodaja vrednostne papirje, devize in tuji denar;
- daje predujme na vrednostne papirje in na knjižne terjatve;
- prevzema vrednostne papirje v shrambo in v oskrbo;
- izvršuje vsa, borzna naročila;
- izdaja čeke in akreditive na banke v tuzemstvu in inozemstvu.

V poslovni zvezi smo z največjimi **amerikanskimi bankami** ter smo ustanovili posebni **amerikanski oddelek**, kateri vnovčuje na našo banko izstavljene čeke američanskih bank in posreduje vnovčenje čekov in nakaznic izstavljenih na druge zavode.

Upravni svet
„Slovenske banke“.